

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I évfolyam ♡ BUDAPEST, CSÜTÖRTÖK, 1907 SZEPTEMBER 19 ♡ 20. szám

A HIR 20-ik száma:

ANDRÁSSY audiencián

A királynál és a trónörökösnel. A kiegyezés kulisszái. Ausztria folytatja a rablóhadjáratot. Ostrom a közösgyes politika ellen

Az örök gyanu

Bécsben a dinasztia féltik az alkotmánybiztosítóktól. A trónörökös a politikában. Lemond-e Andrassy?

Madarász József szózata

A Hirben harcra szólítja az igazi 48-asokat!

Október 6-ika

nem ünnep — Tiszának — A bihari függetlenségek tiltakozása —

A kaució

Könnyebb lesz a katonatisztek nősülése. Bolgár Ferenc és Papp tábornok nyilatkoznak A Hirben

Szegény Björnson!

A tótok adtak neki szálalást

Honvédek leverték a közösöket

Egy telepés község baja

Leánykereskedők a börtönben

A tudomány uzsorásai

halálba kergettek egy egyetemi hallgatót

Kilenc riport

Bródy Sándor regénye

Távirat. Telefon

Küzdeni fogunk!

Irta: HENTALLER LAJOS

Egész váratlanul keveredtem a napi politikába. Indiskréció, vagy céltudatosság hozta-e a köztem és Thaly Kálmán kedves bátyám és barátom között való levélváltást nyilvánosságra, — nem tudom. A közlés időszerűtlen volt. Esetleg előbb, talán később jobb lett volna. Ha a magyar kormány nem csinál kiegyezést az osztrákkal, akkor egy időre nem aktuális. Mert én nem török a koalíció ellen. Tagja voltam a vezérbizottságnak. Ismerem jól az ott feltornyosult nehézségeket. Tudom, minő bajokkal kellett a darabont-uralom idején küzdenünk.

Nem is emelnék ma szót, ha Kossuth Ferenc pártelnök urnak hivatalos lapja, a Budapest, amelynek éppen ezelőtt harminc esztendeje voltam főmunkatársa, nem eszert meg ellenem egy rossz szójátékot. Korainak, időelőttinek nem minősíti az én kuruckodásomat és a mai hosszunaphoz méltóan rá is adja a requiescat in pace-t, azt engedvén sejtteni, hogy hazafiui aggodalmaim halva születtek!

Előbb csak ez utóbbira teszek megjegyzést. Hogy az én hazafiui aggodalmaim nem születtek halva, arról a Budapest szerkesztője legközelebb nagyon hamarosan fog meggyőződni. Láthatta, mily balkezü politika volt Belényes képviselőjét elvinni a kerületből s a kerületet új választás esélyeinek tenni ki. Azt, hogy a mai nemzetiségi agitáció idejében a belényesi kerületben győzni nem lehet, a leghatározottabban megmondtam a jelölés alkalmával úgy Glatz főispánnak, mint annak az urnak, akit jelöltnek fogtak. A Budapest szerkesztője legjobban tudhatja, mily hatást tett Lukácsiu győzelme az oláh kerületben. E miatt neki lehetnek nemcsak hazafiui, de személyes aggodalmai is.

A Budapest szerkesztője ezenkívül a szavakkal játszik. Mert annak dacára, hogy függetlenségi programmal választották meg; dacára hogy a lap harmincéves jubileuma alkalmából fennen hirdeti magát a függetlenségi párt hivatalos lapjának, „melyet a halhatatlan nagy Kossuth Lajos a saját lapjának vallott”, — mégis velem szemben gunyolódva az uralmon levő párt programját védelmezi.

Köszönöm, hogy erre megtanított. Mert hogy épp ez a különbség köztünk. Én ugyanis „uralmon levő párti” programot nem ismerek. Én ismerek alkotmánypárti programot. Ez a régi szabadelvű párt közösgyes programja. Ismerem a néppárt programját. Ez vallásfelekezeti színezettel szintén kö-

zösgyes. Tudom, hogy a demokraták ugyancsak a 67 árnyékában huzódnak meg. De ez utóbbiak nincsenek ma már a koalícióban. A nemzeti küzdelem idején fegyvertársaink voltak. És ismerem a függetlenségi párt programját, mely Magyarország ügyeit minden idegen beavatkozástól menten akarja intézni.

Ismétlem, hogy én „uralmon levő párti” programot nem ismerek. Végtelen leköteleznek, ha nyíltan, egész férfiasan közléteszik, milyen programja van „az uralmon levő pártnak?” Mert ebből talán többen levonhatják a konzekvenciát. Igaz, hogy hallottam már hónapok előtt olyan hangokat, hogy akik ma koalícióban vagyunk, mindannyiunkat koalíciós program alapján választottak meg. Ugy akkor, mint ma a leghatározottabban tiltakozom ez ellen. És ám kérdezzék meg a függetlenségi párti képviselők kerületeiket, tudom, mindannyian azt a választ kapják: „Az urak függetlenségi és nem koalíciós program alapján kaptak mandátumot, mert koalíciós program nincs”.

A mi programunk „Magyarország függetlensége, melyet semmi föltételhez sem kötünk, semminek alá nem rendelünk”. És én a magam részéről, aki mintegy negyedszázad óta küzdök a parlamentben hazám függetlenségeért, jól tudom, hogy nemzetünk sorsa azóta, mióta pártunk többségre jutott, fordulóponton áll. De jól tudom azt is, hogy nekünk, kik a parlamentben vagyunk, a szegény, agyonüldözött, vagyonilag, pénzügyileg lecsigázott magyar nép érdekeit kell képviselnünk. Ha mi a magyar nép hü képviselői akarunk lenni, akkor a jobb jövőt csakis nemzetünk szabad, független fejlődésében lelhetjük fel. Már pedig abban én nem látok nemzetem részére jobb jövőt, ha a megbukott közösgyes alapot újra életre ébresztjük. Az nem nyílt, férfias politika, hogy mi a bukott hatvanhetet saját függetlenségipalástunkkal fedjük be; s arra vállalkozunk, hogy a 67-es kisebbséget a 48-as többség állítsa talpra. Megszakadozhat a mi függetlenségi zászlónk a küzdelem viharában, de mocsoknak nem szabad érnie.

Legyen meggyőződve a „Budapest” szerkesztője, hogy engem régiebb, mélyebb barátság fűz Kossuth Ferenchez, mint őt. De én előttem a barátság egy dolog, a politika pedig más

dolog. Engem az én politikai utamról, az én erős, tántoríthatlan függetlenségi meggyőződésemből sem a barátság, sem a népszerűség, sem a megfélemlítés, sem a többség pillanatnyi sikere eltántorítani nem fog.

En 1867 óta nap-nap után jobban meggyőződtem, hogy a közügy rossz; ma tehát nem állok sorompóba, hogy azt támogassam. Nem állok s rosszul esik látnom, hogy a függetlenségi eszmét ma a közügyes elvek és törekvések restaurálására használják fel. Ez indított arra, hogy Thaly Kálmánt, pártom diszelnökét figyelmeztessem bajainkra.

En előtttem nem „halva születettek“ a függetlenségi eszmék. En hiszek hazám függetlenségének feltámadásában s gazdasági önállóságában. Ezért küzdeni is fogunk, bármi kevesen leszünk is. Hogy egyedül nem leszek, hiszem a magyarok Istenét!

Szólítják Darányit

Torontálerzsébetlak kéri a minisztert, adja neki az állam földjét, mert nagy a nyomorúság. Ne dobja oda fizetkedőknek, kiknek csak azért kell a birtok, hogy nyerjenek rajta

Panaszos levél érkezett A Hír szerkesztőjébe, hogy a mi szavunk közvetítésével eljusson Darányi Ignác miniszter urhoz, aki nagy ur és messze van a néptől. Olyan messze, hogy nehezen hallja meg a hangját is. Torontálerzsébetlak telepesei írják a levelet s elmondják benne, hogy községüket 1887-ben tíz holdas parasztbirtokokkal teremtette meg az akkori kormány s olyan közterhekkel rakta meg, amik már előre megnyomorították a telepeseket. Később belátta a kincstár ezt s elhatározta, hogy a tizholdas telepeket tizenötre fogja kiegészíteni és telepeket csak földműves parasztnak ad.

Az akció meg is indult és 1889-ben a rendelkezésre álló földből vagy ötven telepet ki is egészített. Száznegyven telepes azonban mind a mai napig tíz holdból kénytelen tengődni. És a hiányzó öt holdjukat most sem akarják nekik megadni — most, amikor ismét van föld, amit a kincstár kioszthatna. Vagy hatvan holdnyi tartalékterület ez, amelyre a telepeseknek égető szükségük volna.

Most azonban jelentkezett egy Bodáni István nevű nagybecskereki ember, aki meg akarja venni ezt a földet. Nem azért, hogy művelje. Dehogy. Azért, hogy eladja és nyereszkeskedjék rajta. Esetleg éppen a telepeseknek fogja eladni, de borsosan, drágább áron, mint amennyiért a kormány adhatná nekik. A telepesek, a szegény emberek, ez ellen felemelik tiltakozó szavukat. A kormány nem földügynök, s Darányinak nem üzleteket kell kötnie az állam földjével, hanem a nyomorgókon kell segítenie vele. Földet tehát a szegény embereknek!

Tisza ünnepe

— Makáma —

Tisza a tegnapi napon — Nagyváradon — kijelentette, hogy kutyateremtette! — hogy nincs előtte semmi gát — s bármit mondjanak az emberek — ő nem ünnepli meg — október hatodikát! — Na mert Tisza — féltékenyen gondol vissza — minden évben újra — a sok aradi vértanúra. — Nyomja a fejét a bú — hisz ő is vértanú — vértanúja egy magas polcnak — és november tizenhétnek... — De neki hej, szobor nem épül — dicsőségét senki — nem sirja, nem zengi — sőt undorodnak az emlékéül. — Ez fáj Tiszának — szívében dühöng a bánat, — nagy a haragja — ha ilyenkor gondol Aradra. — Oh magyarok — valamit mondani akarok: — ha e kérdés nem úntat — ünnepeljük minden vértanúkat! — Tiszának, ki az irigységtől meggebed — szenteljünk szintén egy gyászünnepet. — Legelőbb Biharban — hol most oly nagy vihar van — november tizenhétcadikán idők ha jut — ünnepeljük meg Tisza vértanút! . . .

ÉBREDJEN a függetlenségi párt!

Mondja: IDŐSB MADARÁSZ JÓZSEF

Hévíz-Györkön, a főváros közelében él az öreg Madarász József. Kilenvenhárom esztendő aggyastyán. Közel háromnegyed század óta tagja az országgyűlésnek. 1832-ben jelent meg először a képviselőházban, mint a távollévők követe. Tagja volt az 1848-iki országgyűlésnek és követte a kormányt Debrecenbe. A szabadságharc után 1856-ig Kufsteinban raboskodott. 1861-től fogva képviselője a sárkereszturi kerületnek. Egyike annak a hét képviselőnek, akik Ferenc József megkoronázását törvénytelennek mondták . . .

Megalkuvást nem ismerő, törhetetlen harcosa a negyvennyolcas eszméknek. Az elvekkel való együttélés, együttfejlődés melegsége és az öregség fanatizmusa beszél belőle; mindenképpen nagy jelentőségű minden szó amit a negyvennyolcas elveknek ez az ősz harcosa mond. Kell, hogy megfontoljuk minden szavát; kell, hogy mélységes tisztelettel hajtsa meg mindenki a fejét ennek az egyenes, őszinte politikusnak gyönyörű elvhűsége előtt. Az újjászületés élen áll egy aggyastyán: idősb Madarász József és Hentaller Lajos.

A Hír egyik munkatársa hévíz-györki magányában ma felkereste idősb Madarász Józsefet és megkérdezte az új alakulás dolgában. Röviden, de jelentőségteljesen nyilatkozott. Az alvó, tétlen párthoz intzte ébresztő szavát:

— Szomorú szívvel látom, hogy új áru készül: megkötik a kiegyezést Ausztriával. Szükségtelen, rossz, gyilkos dolog ez Magyarország, a függetlenségre, szabadságra teremtett, függetlenségre, szabadságra áhító Magyarország nem veretheti magát bilincsekbe Ausztriával, a jögfosztó, az ellenséges Ausztriával. Rossz uton van a magyar kormány. Rossz uton van a párt. Megalkuvó, tétlen, álmos. Kell, hogy feledjen.

— Kell, hogy legyen a függetlenségi pártnak gyökeresen elvű, igazi negyvennyolcas töredéke is. Kell, hogy megrázkódtasson néhány embert a nagy, negyvennyolcas, függetlenségi eszmék ereje. Kell, hogy legyen egynéhány ember, akit szemben talál magával a készülő áru: a kiegyezés. En, a magam részéről negyven esztendővel ezelőtt is ugyanaz voltam, ami ma vagyok. Negyven évvel ezelőtt volt bátorságom megmondani, hogy Ferenc József megkoronáztatása törvénytelen... Hetedmagammal elég bátrak voltunk ahhoz, hogy az akkori kiegyezés ellen szavazunk. Lesznek most is olyanok, akik a kiegyezést nem fogadják el.

— Aki igazi függetlenségi, aki igazi negyvennyolcas, az azt vallja, amit mi vallottunk 1848-ban, 1867-ben és 1874-ben. Megmondottuk, hogy Magyarország önálló, szabad, független állam, menten minden idegen állam beavatkozásától, minden idegen állammal való közösségtől, még akkor is, ha Ausztria annak az idegen államnak a neve. Aki igazi függetlenségi, az az 1791-iki X. törvény alapján áll és ezen alapelven küzd azért, hogy Magyarország önálló, szabad, független állam legyen, menten minden más állammal való közösségtől. Csak úgy lehetséges, hogy ez az ország, Magyarország, nagy, szabad, gazdag és független legyen.

— Szükséges, hogy a függetlenségi párt egy gondolkozó része — bizonyos,

hogy van ilyen is, ha csak kevesen is — kiváljon a mai függetlenségi pártból és álljon szembe a készülő dolgokkal. Hentaller Lajos és én már akkor, amikor a készülő áru még csak fejlődésben volt, elhatároztuk, hogy szervezzük a mozgalmat és annak élére állunk. Október hónap elejére terveztük ezt. Az volt az eredeti megállapodás, hogy be nem megyünk a függetlenségi pártkörbe, hanem október kilencedikén este hat órára fiam pesti lakására összehívjuk a párt radikális tagjait és megbeszéljük a leendőket. Hogy a helyzet következtében, ez előbb kipattant, nem sajnálom. Annál több idő lesz a megfontolásra.

— Nem személyek és különösen a véletlen által kormányra rendelt ember ellen indult ez a mozgalom. Elvek harca ez. Elvek szállanak harcba elvek ellen. Mi, a megalkuvást nem ismerő negyvennyolcasok, a meg nem alkuvó negyvennyolcas elveinkkel, szembeszállunk a megalkuvók sajnos nagyon is megalkuvást tanúsított elvtelenségével. Kell, hogy ez a küzdelem visszhangra találjon a függetlenségi pártban. Kell, életbevágóan kell, hogy a megalkuvó, tétlen álmoságából végre ébredjen fel a függetlenségi párt!...

Súlyos, nagyjelentőségű szózat ez. A függetlenségi pártnak szól, de kell, hogy a nemzet okuljon belőle. Egy bizonyos: nincsen veszve a függetlenségi eszme. Vannak még megalkuvást nem ismerő törhetetlen harcosai, akik kezükbe veszik és diadalra juttatják a negyvennyolcas eszmék majdnem alábukó lobogóját. Van még több igazi negyvennyolcas ember a Házban is. A Royalban most talán kevés van. De az országban sok millió. Mindenki.

A közönség átka. Két kiválóan érdekes politikai és közgazdasági munka jelent meg ma: az egyiket Ságó Manó országgyűlési képviselő írta az Ausztriához való gazdasági viszonyunkról, a másiknak Rózsa Károly hírlapíró kollégánk a szerzője s ez a munka a magyar nemzeti bankról szól. Arról, aminek lenni kellene s ami meg is volna, ha kormányzatunk nem hallgatna örökké a bécsi parancsszóra. Ságó Manó kitűnő könyvében könnyen áttekinthető képét adja az Ausztriával való gazdasági viszonyunk egész történeti alakulásának. Ő maga mondja könyve előszavában, hogy amolyan „hat óra alatt franciául“ az ő érdekesítő tanulmánya, azzal a különbséggel, hogy hat óra alatt még senki sem tanult meg franciául, de az ő könyve átolvasása után mindenki tisztán lesz Ausztriához való gazdasági viszonyunk egész anyagával és összes vonatkozásaival. Ma, amikor a kiegyezés kérdése épp napirenden van, tanulságos olvasmány a Ságó Manó könyve. — Rózsa Károly munkája szintén igen aktuális. Pontos, számszerű adatokkal bizonyítja, hogy Magyarországnak mily óriási előnyre volna az önálló nemzeti bank. Jól mondja Rózsa, hogy nincs semmi okunk arra, hogy sajnálkozással bucsuzzunk attól az intézettől, mely hatvan esztendőig császári pátenst alapján, majd pedig harminc évig kiereszkolt monopóliummal akadályozta Magyarország függetlenségét. Ez a bank: az Osztrák-magyar bank. Vajjon mikor üt a végórája?

Jön a rábeszélés!

A kvóta-válság

Bankunk nem lesz

Szemfényvesztés készül

Rekompenzációt ígérnek

Apponyi nyilatkozik

Lassan szívárgott ki, de most már bizonyos, hogy a kiegyezési tárgyalásokat nem Beckék tulzó követelései miatt hagyták tulajdonképpen abba, hanem azért, hogy Wekerlenek és a magyar kormány ideje legyen egy rossz kiegyezés elfogadására is rábeszélni a könnyen vezethető függetlenségi pártot, s az esetleg makacsodó közvéleményt. Beck báró azért állított teljességgel feltételeket, hogy ismét vívmány legyen azoknak az elejtése és az egyszerűen rossz, kvótaemeléssel, bank nélkül való kiegyezés alapjára megint visszatérhessenek s a függetlenségi pártot ebbe bele is vihessék.

Mint a két kormány eltírtolt formális lemondása, akként ez a kiegyezési szünet is praktika csupán, amelynek, sajnos, csak Magyarország felé vannak szomorú céljai. S hogy most a keményebb derekuak puhítása következik, az feltétlen bizonyossággal kimondható. Az összes jelek erre vallanak. Maga az udvar, az uralkodó és a trónörökös járnak elől a jó példával, amikor hosszasan *audienciákon* igyekeznek rábírní Andrassy belügyminisztert, hogy ne ragaszkodjék eddigi álláspontjához a kiegyezés dolgában. Andrassy volt ugyanis az egyetlen miniszter, aki határozottan kijelentette, hogy a kvóta és a kiegyezés junktimját el nem fogadhatja. Valószínű, hogy most már az ő ellenkezésének is vége s jön a nagy behódolás Bécsnek, amely október tizedikéig készen kell, hogy álljon, hogy a magyar parlament is ráüthesse pecsétjét. Andrassy személye körül, amint alább olvasható, más ponton vannak nehézségek...

Andrassy audienciákon

A királynál, a trónörökösénél

Bécs, szeptember 18.

Andrassy Gyula Bécsben maradásához itteni politikai körökben a legkülönfélébb magyarázatokat fűzték. Beszéltek valamely misszióról is, amelyet miniszterhátsai biztak volna Andrassyra. Holott éppen megfordítva volt: Andrassyt azért hagyták miniszterhátsai Bécsben, hogy ő is keresztülmenjen azon a retortán, amelyen ők már keresztülmentek, s amelyből a magyar érdekek cserbenhagyása szűrődik le. Különös jellege mindenestre volt ennek a kihallgatásnak azáltal, hogy Ferenc Ferdinánd először üz a nyilvánosság előtt politikát, a magyar ügyeket is érintőleg.

Andrassy délelőtt féltizenegykor hajtatott a Belvedere-palota, a trónörökös lakása elé. Az audiencia csaknem teljes két órát vett igénybe, tehát feltűnően hosszú időt, ha tekintetbe vesszük, hogy Andrassy már tegnap is érintkezett *Ferenc Ferdinánd*dal. Félegykor tért vissza a magyar miniszteriumba a belügyminiszter s audienciájáról ezeket mondta:

— Január óta ez az első látogatásom, amit a trónörökösénél teszek, eddig nem volt alkalmam ő fenségét meglátogatni. A kihallgatáson természetesen *politikai természetű dolgokról is volt szó*. Ezt abból is láthatja mindenki, hogy ilyen hosszú ideig voltam a fenségénél, akinek *részletes jelentést* tettem különböző ügyekről. Ezerféle dologról volt köztünk szó, *közigazgatási és törvényhozói dolgokról*

és még sok másról, amiről a kormánynak gondoskodnia kell.

A trónörökösénél való audienciája után Andrassy a Burgba ment s kihallgatásra jelentkezett a királynál. Ez az audiencia másfélórát tartott s a kiegyezésen és az általános választói jogon kívül az *alkotmánybiztosítékokat* is érintette. Végül Beck báró osztrák miniszterelnökkel tanácskozott hosszasan a magyar belügyminiszter.

Áthidalások

Ez a legújabb családok

A kiegyezés újabb stádiumában már úgy állnak a dolgok, hogy a kormány *meg fogja csinálni a kiegyezést*, s meghosszabbítja a bankközösséget és fölemeli a kvótát: csak az nem bizonyos, hogy mennyivel. Az osztrák és a magyar kormányok mostani ellentétei fölött pedig *áthidalások* készülnek. Ezekről a következőket jelenteti *A Hír* tudósítója:

1. Emlegetni fogják az *annabergi csallakozást*, de meg nem csinálják, mert az osztrák kormány ezt nem engedi.

2. Beszélnek a *készítésekéről is*, de ezeknek felvétele újabb halasztást szenved, mert Ausztria tovább is kezében akarja tartani a magyar pénzpiacot.

3. *Tarifális kérdésekben* csakugyan szereshet *némi* engedelményeket a magyar kormány, de csupa olyant, ami régtől fogva jár nekünk.

4. A *fogyasztási adókat* elkülönítik, a hadseregben valamivel több szállítás juttatnak a magyar iparnak.

5. A közös bank a paritás alapján fogja elhelyezni tőkéit a Lajtán innen és túl, de az arány megállapításába, természetesen, a Beck-kormány is befoly.

Ezek az áthidalások. Közjogiakat is emlegetnek, a katonai és diplomáciai kérdések revíziójáról szól a nota. De mindez szemfényvesztésnél nem egyéb, mert amibe Beck bele is menne, miniszterkollegiával, azt viszont az udvartól nem lehet kicsikarni...

Wekerle elment

Wekerlenek a most következő két hét alatt nem sok szerepe lesz. Ő maga és közvetlen híveinek csekély csoportja amugy is meg van győződve arról, hogy a rossz kiegyezés is jó, mert az ő rögeszméjük az, hogy a kiegyezést feltétlenül meg kell kötni. Wekerle tehát csak egy délelőttöt töltött Budapesten és aztán, mint aki jól végezte a dolgát, délután elutazott klapodiai birtokára. A függetlenségi párt kapacitálásának munkáját pedig rábizta a függetlenségi miniszterekre, akik ezt a nem tulságosan derék missziót máris megkezdették. Wekerle több napot szándékozik Klapodián tölteni s ezt félhivatalosan be is jelentette.

Mégis születik ellenzék!

A kiegyezés miatt

Bár a kormány a maga sajtójában el tudta már helyezni a megnyugvást a rossz kiegyezésben és tegnap a fogadására megjelent híveit meggyőzte arról, hogy nincsen semmi veszedelem, a függetlenségi párt egész zömében mégsem fogja megszavazni azt a szégyenletes alkut, amely október elsejére befejeződik. Hogy kik és mennyien lesznek a bírálók, azt még nem lehet

pontosan meghatározni. Tény az, hogy a kormány maga is számít arra, hogy ötven-hatvan tagu csoport nem hajlandó tovább is a támogatására és a kiegyezési javaslatok beterjesztése előtt elhagyja a pártot. Az intranzigensek egyike ezt mondotta *A Hír* tudósítója előtt:

— A kiegyezésnek megszavazása annyit jelentene, hogy talajunkat a népben teljesen elveszítjük. Ez a kiegyezés már annyi rosszat ígér előre, hogy ha a felét le is köszörülük róla, még mindig marad benne annyi rossz, amennyi évtizedekre megbénítana bennünket. Szó van arról is, hogy tiszta függetlenségiékből álló kormány vegye kezébe a gyeplőt. Mi azonban egy ilyen kormánnyal sem vagyunk hajlandók *ezt a hatvanhétes* politikát folytatni.

Ebből a nyilatkozatból s a politika egyéb tüneteiből kitűnt, hogy a rossz kiegyezés azt az egy jót megszüli, hogy a legtisztább, igazi 48-as alapon ellenzék ad a magyar parlamentnek, amely az oppozíció hijján elposványosodni készül.

A 48-as pártkörből

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártkörben az est folyamán szokatlan élénkség uralkodott. Híre ment ugyanis, hogy *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter és *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter ellátogatnak a pártkörbe, hogy a párt tagjait a kiegyezés állásáról tájékozzák. Ezért már a kora esti órákban számos képviselő és kültag jött össze a pártkörben. Ott voltak a többek közt Déry Zoltán államtitkár, Leszkay Gyula a képviselőház háznapya, Sággy Gyula, Thaly László, Bernáth Béla, Szatmári Mór, Molnár Jenő, Sümegi Vilmos, Baross János, Markos Gyula, Nemes Bertalan, Hódy Gyula, Kovács Ernő, Szász József, Éber Antal, Hermann Ferenc, Veres József, Hédervári Lehel, Csizmazia Endre, Ballagi Aladár stb. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter gyengélkedése következtében nem látogathatott el a pártkörbe, ahol hét óra tájban megjelent *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter, kit a párttagok lelkes ovációban részesítettek. A miniszter a pártkör nagy társalgó termében mintegy másfél óra hosszat tartó eszmecsere folytatott a párt jelenlevő tagjaival a kiegyezésről és az ezzel kapcsolatos kérdésekről.

Apponyi Albert gróf nyíltan és határozottan beszélt a nagyszámban megjelent párttagok előtt. Elmondta, hogy a kiegyezési tárgyalások azért maradtak félbe, mert az osztrák kormányelnök a tárgyalások befejeztével *fölvette a kvótaemelési kérdést*. Beck báró megelégednék azzal is, ha a kvótát *egy százalékkal emelné föl* Magyarország. *Ez két és fél millió korona terhet jelentene Magyarországra*.

A magyar kormány, bár a múlt heti budapesti minisztertanácson elhatározta, hogy a kvóta mérsékelt fölemeléséhez hozzájárul, ha ennek ellenében rekompenzációt kap, a bécsi tanácskozások alatt újból megvitatta ezt a kérdést s ennek során *megváltoztatta eredeti álláspontját*. Ennek következtében *Wekerle* és *Kossuth* kijelentették az osztrák kormány előtt, hogy *a kvótának semmiféle emeléséről ne ábrándozzék Ausztria*, mert ehhez a *Wekerle*-kabinet soha se fog hozzájárulni. *Apponyi* szerint még azt is kijelentették, hogy *ha a magyar képviselőház pártjai hozzájárulnának a kvóta emeléséhez, a kormány ez esetben is megmaradna a tagadás álláspontján*.

Apponyi szerint ez az oka annak, hogy a kiegyezési tanácskozások hirtelen és váratlanul abbanmaradtak. Hogy miképpen fog alakulni most a politikai helyzet, azt előre nem lehet megjósolni, de az tény, hogy *Apponyi igen komolyan jelezte a jövőt*, kedvező reményekkel egyáltalában nem kecse-

tette a függetlenségi párt tagjait. A képviselők, akik Apponyit hallgatták, természetesen élénk helyesléssel fogadták a kvótáról mondott szavait.

Érdekes, hogy Apponyi Albert gróf ma este, mielőtt a függetlenségi párt klubjában megjelent, látogatást tett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél.

Miért marad el a kvótaemelés? Ha elmarad!

Egy politikus, ki a kormányhoz igen közel áll, *A Hír* munkatársa előtt kifejtette, hogy mi okozta a kabinet magatartásának hirtelen változását.

— Eredetileg az volt a terv — így szól az érdeks információ — hogy a kvótát emeli a Wekerle-kormány, mert azt remélték, hogy a fogyasztási adók révén megtérül a kvóta-többlet. A bécsi tanácskozások alatt ezt a kérdést behatóbban megvitatták a miniszterek s elhatározták, hogy a kvóta emelésébe még se mennek bele. Nem mintha ez megbirhatatlan terhet róna az országra, hanem azért, mert *lökéletesen aláásná a kormány presztízst.* Ha ősszel megindul a parlamenti harc, a kormánynak *nehéz csatája lesz az obstruáló horvátokkal s a mindig okvetetlenkedő nemzetiségiekkel.* Már pedig ezt a csatát a kormány nem akarja elveszíteni. A várható küzdelmet csak úgy vívhatják meg sikerrel, ha a kabinet tekintélye csorbát nem szenved, ha az ütközetben együtt van az egész koalíció, minden szál ember, kivétel nélkül. Már pedig a kvótaemelés olyan népszerűtlen dolog volna Magyaror, hogy nemcsak megbontaná a függetlenségi többséget, de a kormány presztízse is oda volna. Ezt akarja megmenteni egyelőre a kabinet, ezért nem kap kvótaemelés — Ausztria.

Az igazi ok

Bécs, szeptember 18.

A *Zeit* közli: Sem a készfzetések felvétele, sem az annabergi csatlakozás, amely követeléseket a magyar kormány sohasem ejtett el, de amelyek a bank-kérdéssel kapcsolatosan később lettek volna eldöntendők, hanem *egy eddig nem érintett állampénzügyi követelés volt az oka a kiegyezés tárgyalások váratlan megszakításának.* E kérdés lényegét mélyesen titkolják, mindössze annyit sejtenek róla, hogy a magyar *értelme Ausztriában való kezelésére vonatkozik és osztrák részről kijelentették, hogy a követelés semmiféle körülmények közt sem teljesíthető.*

Ébred az ország! Másfél hétig tárgyaltak Bécsben a magyar miniszterek s ez idő alatt tapasztalhattuk, hogy az osztrák szemérmertlenségnek, az osztrák perfidiának nincs határa. Nem elég, hogy unos-untalan arculágyják a magyar nemzeti közérzületet, most még gazdaságilag is ki akarnak bennünket zsákmányolni. A függetlenségi párt eddig némán tűrte a bécsi megaláztatást. *De tovább tűrni nem lehet!* — kiált fel Koréh Endre sepsiszentgyörgyi függetlenségi pártelnök *A Nap* mai számában. Keserűen fakad ki, mert látja, hogy Wekerle mosolyogva alkudja el a magyar közgazdasági érdekeket és mert érzi, hogy a függetlenségi párt nem áll hivatása magaslatán, mert amióta hatalmon van, hályog van a szemén. Koréh föl sorolja azokat a sérelmeket, melyek az utóbbi időben a katonaság részéről érték a nemzetet s elégtételt követel. A fölháborodásnak nem szabad belefutadnia, hanem a legerélyesebben követelni

kell a pártban és a parlamentben a sérelmek orvoslását. Egy függetlenségi pártelnök szavai ezek, de belőlük kirezsg az egész ország függetlenségi polgárságának hangulata. A paktumos, mézes-mázos Wekerle-politika lejárt. Térjen hát végre magához a függetlenségi párt s ne engedje, hogy Wekerle s vele együtt a többi hatvanhetes bába vezesse pórázon. Mert ennek siralmas vége lehet ám!

A vértanuinkat felejtsük el!

Október 6.: nem ünnep!

Tisza tüntet: — Bihar követi

A kormányra hivatkozik

Bihar tüntet, Bihar a nemzet ellen van. Nem csoda: Tisza István vezeti őket és neki a Habsburgok fontosabbak, mint a magyarság érzése. Arról van szó, hogy október hatodikát, az aradi gyásznapot avasuk nemzeti ünnepünké. Nekünk október hatodika a legkeservebb emlékün. Nekünk nincsen más kincsünk, csak az emlékeink. Nekünk, igen. De Tiszának és vele Biharnak, nem. Tisza nem akar ezen a napon ünnepelni. Tisza fölállt ma Bihar vármegye közgyűlésén és nagy, heves szónoklatot vágott ki az október hatodiki terv ellen. A hívei ujjongtak és vele szavaztak. Leszavazták a javaslatot. Ha Biharra hallgatunk és Tiszára: elfelejtjük a vértanuinkat. Nem kellene nekünk. Pokolra azoknak az emlékével, akik a hazáért mártírhaltak.

Amulva nézi ezt a bihari tüntetést a nemzet. De nem csodálkozunk. Ez Tisza; a régi, a csökönyös, a javíthatatlan. Ugyanaz, aki odaáll az egész összesség nagy áradatával szembe és nemmel szavaz, amikor mindenki igent mond, csak azért, hogy mást mondjon, mint a többiek s az ünnep ne legyen zavartalan. Nagy összhang-rontó ez a Tisza. És nagyon ravasz ember. Mert ezt a tiltakozást Bécsnek szánta. Ez a tiltakozás semmi egyéb, csak egy nagy fölkinálkozás Bécsnek: — ha megújítok ezt a mostani állapotot, itt vagyok én, a ti alázas szolgátok. A Habsburgoknak kellemetlen lenne, ha október hatodikán a nemzet ünnepelne. Hát nem ünnepünk, mondja Tisza. És azt is mondja: a kormánynak is kellemetlen lenne, tehát nem ünnepünk. Hát csakugyan ott tartanánk már, hogy a kormány és Tisza egy nótát fuj és Wekerle kabinetjének, amelyben Kossuth Ferenc és Apponyi Albert is helyet foglal, szüksége van a bihari juncker támogatására? Ilyen rosszul még nem állunk. A kormány talán igen. De a nemzet áll és erős és se a hagyományai, se a nagyjai ellen soha árulást elkövetni nem fog.

A közgyűlés

A bihari közgyűlésen, amely a vármegyének örök szégyene marad, Glab Antal főispán elnökölt. Már hetek óta izgalommal várták ezt a közgyűlést, mert ezen kellett határozni Aradmegye ismert átirata fölött, amely október 6-odikát nemzeti ünnepé akarja avatni. A közgyűlésre Tisza István gróf teljes táborával vonult ki. Rajta kívül ott volt Tisza Kálmán gróf, Telegdy József, Beöthy László és az egész sereg, a függetlenségi párt tagjaival szemben óriási többség. A 48-asok élén Nadányi Kálmán agitált. De minden munkája hiábavaló volt.

Elsőbb jelentéktelen folyó-ügyeket intéztek el. Az alispán jelentését tudomásul vették, majd a kezelő- és tisztviselőszemélyzet kérvényét tárgyalták, amelyben ezek drágasági pótlékot kérnek. A közgyűlés 5 és 10%-ot szavazott meg, amelynek fedezésére 8%-os pótdó kivetését határozta el.

Most az aradi átirat került sorra. A főispán fölolvastatja. Azt kéri az átirat, hogy március

15-ödikét és október 6-odikát avassa a törvényhozás nemzeti ünnepé. Ezzel szemben a bihari állandó választmány azt javasolja, hogy a március 15-ödikére vonatkozó indítvány tárgyában csakugyan intézzen a közgyűlés feleletet az országgyűléshez, azonban az október 6-odikára vonatkozó javaslat fölött térjenek napirendre.

Az első felszólaló Nadányi Kálmán, a függetlenségi párt elnöke volt. Egészen röviden beszélt. Követelte, hogy október 6-odikát is iktassák a nemzeti ünnepek sorába. A dolog, ugymond, nem tetszik a kormánynak. De nem ez a kérdés, hanem kifejezést kell adni a nemzet érzésének. A gyermekeknek az iskolában meg kell már tanulniok, hogy kik voltak a nemzet hőhérei.

Ezután Tisza István gróf szólalt föl:

Tisza beszél

Magyarország történelme, ugymond, annyira gazdag gyászos emlékü napokban, annyira gazdag Magyarország vértanuiban, hogy ha minden gyászos emlékü napot, minden vértanu emléket iskolai ünnep alakjában akarjuk megülni, akkor bátran lemondhatunk a fátalság neveléséről, mert 365 nap nem volna elég a gyászos ünnepek tartására. Általában azt hiszem, hogy az őrzi meg híven és igazán történelmünk szomorú, gyászos, de egyúttal lélekemelő és jellemet erősítő napjaink emléket, aki nem ünnepek keretében, de bensőjében őrzi s eslekedeteivel is megmutatja, hogy az érzések az életben is irányítják. Nem tartozom azok közé, akik nemzeti ünnepek gyűlését helyes és egészséges eszmének tartják. Kivétel ebben az az 1867 óta állandósult gyakorlat, hogy az 1848-iki nagy korszakalkotó események emléket megülnék. Április 11-ike helyett a közhangulat március 15-ét tette a nemzeti élet hajnalhasadásának ünnepét. Nem látom be azonban azt, hogy kiragadjunk a történelemből egyéb napokat, hogy azokat nemzeti ünnepé tegyük, a legkevésbé talán nem alkalmasnak október 6-ának megünnepelését. (Nagy vaj. Mozzás.) Mert ha van gyászos nap, amelyen bajos az embernek megtartani higgadságát, ha van nap, amelyen keserűség és gyűlölet villámlik át az ember lelkén, ugy ez a nap az. Kérdem, hasznos dologt eslekszünk-e akkor, ha ezt a keserűséget, ezt a gyűlöletet fölcsitjuk október 6-án? (Helyesles.) Vajjon azért ontották-e véruket azok a férfiak, hogy a gyűlöletől soha sem szabaduljon meg az ország? Most ujtánok ezt föl, amikor, hála istennek, megaláltuk az összhangot. Ne mondja senki sem, hogy a kegyelet szent érzése követeli október 6-ának megünnepelését. A kegyelet szent érzést őrizzük meg híven a lélekben. Nem érzem szükségét annak, hogy valaki mástól kölcsön kellene. Ez irányítsa tetteinket, de ne akarjunk politikai tőkét kovácsolni ebből a kegyeletből. Elfogadom az állandó választmány javaslatát.

Igy beszélt Tisza. A beszédét nagy letszéssel fogadták és óriási többséggel megszavazták az állandó választmány javaslatát: október 6-odikának nemzeti ünnepé való avatását nem kéri az országgyűléstől.

Nadányi nyilatkozata

Ez a határozat országos megdöbbenést kelt. Még ennél is nagyobb lesz azonban a megdöbbenés, ha meghallgatjuk Nadányi Kálmánt, a bihari megyei függetlenségi párt elnökét, aki *A Hír* munkatársa előtt rávilágított Tisza eljárásának okaira. Nadányi a következőket mondta:

— Az álláspontomat ismerik: kötelességünk lett volna október 6-odikát nemzeti ünnepé avatni, mert meg kell ragadnunk minden alkalmat, hogy nemzeti érzésünknek kifejezést adhassunk. Fájdalom, leszavaztak. Tiszának a megyében óriási többségük van, a függetlenségi elenyésző kisebbségben vannak. Tisza azért szavaztatta le a javaslatot, mert a kormánynak nem akart kellemetlenséget szerezni és Bécsnek is szolgálatot akart tenni. A függetlenségi táborában óriási az elkeseredés.

Igy a bihari függetlenségi elnöke. Szerencsére: Tisza csak egy ember és Bihar csak egy megye. Az ország erőteljesen rájuk fog csfolni. A kormány nem hagyhatja magán száradni azt a szöveget, hogy Tisza István aravalló hivatkozással vitte bele a megyéjét a fölháborító hazafiatlanságba, hogy a kormánynak nem akar kellemetlenséget szerezni . . .

NINCS alkotmánybiztosíték!

Andrássy beadja a lemondását, ha a király megtagadja az előzetes szankciót az alkotmánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatoktól. A mai audiencia semmi jóval nem kecsegtet

Gróf *Andrássy* Gyula audiencián jelent meg ma a királynál s újra ismertette az alkotmánybiztosítékok tervezetét. A felség nem hajlandó elfogadni a javaslatokat, mert előbb látni akarja, hogy mit végez a két kormány a kiegyezéssel. Ugylátszik, a császár azt szeretné, hogy Magyarország kössön egy rossz kiegyezést, emelje a kvótát, járuljon hozzá az új katonai terhekhez, adjon huszezerrel több ujoncot, aztán, ha mindez megvan, akkor sor kerülhet valamiféle jelentéktelen alkotmánybiztosítékra. Igazabban annak a szatirájára. *Andrássy* ezt nem igen fogja bevárni, s ha októberben nem terjesztheti a Ház elé az ígért alkotmánybiztosítékokat, lemond tőrcájáról.

A császári ház, ime, megint ravaszkodik, taktikázik. Elmult másfél esztendeje, hogy a király trónbeszédében tett kötelező ígérelt az alkotmánybiztosítékok megteremtésére s amikor elérkezik az ígéret beváltásának ideje, szépen visszahúzódnak és egybekről beszélnek.

Az osztrák kormányhoz közel álló *Wiener Allgemeine Zeitung* különben a következőket jelenti *Andrássy* mai audienciájáról:

Bécs, szeptember 18.

Politikai körökben azt beszélnek, hogy gróf *Andrássy* audienciái a királynál és a trónörökösnel a kiegyezéssel függnek össze, a mi értesülésünk ellenben az, hogy a magyar belügyminiszter a kihallgatásokon főleg az alkotmánybiztosítékokról referált, amelyeknek elfogadásához kötötte tudvalevőleg tőrcájának megtartását.

Hir szerint ő felsége nem járult hozzá a belügyminiszter valamennyi előterjesztéséhez; az uralkodó arra való tekintettel, hogy az alkotmánygaranciák a magyar korona felségjogait kívánják korlátozni, (?) egyenesen azt óhajtotta, hogy gróf *Andrássy* hallgassa meg a trónörökös véleményét e részben, mert az a dinasztia jövőjét érinti.

Közelfekvő tehát az a feltevés, hogy a mai két audiencián főleg az alkotmánybiztosítékokról volt szó. Nem hihető, hogy e végtelenül fontos kérdésben már ma végleges döntés esett, de annyi bizonyos, hogy a döntés már nem fog soká várni magára, mert gróf *Andrássy* kötelezettséget vállalt, hogy már a parlament összeülésekor előterjeszti az idevágó törvényjavaslatokat, ha pedig az előzetes szentesítést nem kapja meg, akkor — mint ahogy többször hangsúlyozta — levonja a konzekvenciákat és kiválik a kormányból.

A Belvedereből a magyar belügyminiszter a *Burgba* ment. E kihallgatásról azt beszélnek, hogy az alkotmánygaranciákon kívül az általános választói jogról referált *Andrássy* a királynak, de magától értetődik, hogy a kiegyezés ügye is szóba került.

A magyar belügyminiszter a kihallgatások után hosszasan tanácskozott báró *Beck* miniszterelnökkel, majd báró *Aehrenthal* külügyminiszterrel.

Ha az ujonclétszámot akarná emelni a kormány, nyomban hozzájárulna a király,

— de ha a nemzet jogát kell törvénybe iktatni, megsüketül minden fül a Hofburgban. Jó lesz, ha ezt a nemzet megjegyzi magának!

Bécs, szeptember 18.

Hogy mennyire nagyfontosságú volt gróf *Andrássy* kihallgatása a trónörökösnel, arra vall az is, hogy az audiencia után *Ferenc Ferdinánd* főherceg megjelent ő felsége előtt és még ott volt, amikor gróf *Andrássy* a *Burgba* érkezett. Kétségtelen, hogy a trónörökös jelentést tett az uralkodónak az *Andrássy*val folytatott tanácskozásról.

PESTI LÉLEKHARANG

— Lesz, ami lesz —

Csütörtök délután megszólal Budapest címeres csengője. Megrázza a főpolgármester ur ő méltósága és üdvözli a nyári álmukból ébredő városatyákat. Nem volna csoda, ha a Schiller harangjának ihlete szállná meg ezt a csengőt és úgy markolna az urak szivbillentyűibe, akárcsak valamely lélekharang vigasztalan kongása. Hiszen ebben a szomorú városban olyan agóniában vagyunk, hogy az utolsó keneteket is csupán azért nem vehetjük fel, mert maholnap ez a ceremónia se hagyja szégyenben a drágulás ötvenszázalékos létráját. Hát hallgassuk megadással, kegyes türelemmel, tulvilági boldogságra való eltökéléssel a lélekharang szavát: mortuus plango . . .

Elő, azzal a megátalkodott hívővel, aki azt várta, hogy holnap súlyos koncepciókkal megérkezve mennek a közgyűlési terembe városatyáink! Hol az a naiv lélek, aki remélte, hogy holnap okos javaslatok okos határozatokká formálódhatnak és ezzel befellegzett a közéletmezés, a lakás és a szén ezer gyötrelmének? Ki hitte, hogy a főváros első közgyűlésétől számítva jobb napok virradnak ránk? Nem, ilyen badarságokat még az éhhalál fantáziái se varázsolnak a pesti agyba. A városatyától nem követel itt senki mást, legföljebb azt, hogy a választást követő első pár héten még megismerje az embert és megbillentsen a kalapját, ha a kerületi matéria hódolva köszönti az utcán.

Ne higgye hát valaki, hogy a holnapi szezonnyitó közgyűlés tárgysorozatának hetvenegy tetele közül akár egy is kiizzadja a szegény ember sopánkodásának gyógyítóirját. Lehet, hogy akad interpelláció, amely szénről, lakásról, husról vagy gázról dörög, de ne tessék megijedni: nem mind egyik farkas tartozik a fenevadak gárdájába, lám Romulusnak és testvérének szoptató-dajkát is közülök választottak. És nálunk maholnap több az ilyen magisztratusi célra szelidített fenevad, mint a tejelő emlő. Lesz, ami lesz! — ezt a nemes igazságot kell a városháza kapujára véteni, vagy ha jobban tetszik, a Dante pokoltornácának feliratát.

Igenis, lesz, ami lesz! Így egyebek között lesz szén is, — hogy mi az ára? — busuljon rajta a ló, elég nagy a feje. Ami — már mint a fej nagysága — nem fogható rá egyetemesen a főváros közigazgatására. És lesz hus is, lesz lakás is, sőt mi több, lesz hó is és lesz forgalmi akadály is, persze, ha megsegít bennünket a sors, lesz fuvaros-sztrájk is. Ezenfelül lesz tanácsülés is, lesz közgyűlés is, no meg lesz egy pár ankét is. Mindez azonban csak éppen néhány morzsa a gazdag programból, a kimeríthetetlen, a mélységi pesti repertoárból. Városatyáink gondoskodnak róla, hogy bekövetkezzék minden, amire számítnunk.

Hallgassuk hát áhitattal Budapest címeres lélekharangját, amely csalfa csengésével holnap megnyitja az üdülésből visszatért közgyűlést. De ne feledkezzünk meg közben az adónegyedről sem, mert készen már a kocsi a transzferálásra és viszik az asztalt, az ágyat, a széket. Pedig kár hatósági raktárban őriztetni a szüette puhafabutorokat: ők a mi egyetlen és utolsó barátaink ebben a szénuzorás világban. Ha puhafá nem volna, tán a városatyák szíve sem volna olyan kemény. De így? Lesz, ami lesz! — ezt üzeni ennek a nyomorgó városnak a bölcs magisztratus. Tessék tudomásul venni!

GYŐZÖTT a honvédség a temesi hadgyakorlatokon a közösök fölött

— A Hír tudósítójának telefonjelentése. —

Lugos, szeptember 18.

Tegnap fejeződtek be a hadgyakorlatok, amelyeket a temesvári 7. hadtest kerületében tartottak Krassósörénymegye északi részein. A zárógyakorlatok, amelyekben hadosztály hadosztály ellen küzdött, különösen érdekesekek voltak. Szembekerült a 23. honvéd gyalogosztály a 17. közös gyalogosztályal. Az előbbinek *Kiss Zsigmond* vezérőrnagy volt a parancsnoka, az utóbbit *Fanta* Károly altábornagy vezette, akinek viselt dolgait *A Hír* a napokban ismertette.

A honvédhadosztályban négy honvédezred vett részt, a megfelelő lovassággal és tüzérséggel, a közös divízió hasonló erővel vonult föl. Szeptember 16-án volt az első összeütközés. Már az előző napon éjjel ropogtak az előőrsök puskái, délelőtt pedig *Duleg* és *Magyarszákos* között a dombokon összecsapott a két divízió.

Kiss Zsigmond vezérőrnagy a balszárnyon törbe esalta a közösöket. *Fanta* altábornagy, egy honvédezred ellen egész erejét hadba állította s így történt, hogy amíg a közös divízió négy ezrede egy honvédezred ellen esatázott, addig a honvédség többi három ezrede megkerülte *Fanta* seregét és teljesen körülzárva, megsemmisítette azt. Azaz háboru esetén nem maradt volna élő ember a közösök soraiból. Ezt maguk a közös tisztek is elismerték.

Szeptember 17-én *Magyarszákos* községi től délre győzedelmeskedett a magyar generális az osztrákon. *Schwitzer* Lajos hadtestparancsnok végignézte a zárógyakorlatokat és teljes elismerését fejezte ki *Kiss Zsigmond* vezérőrnagy hadvezetői talentuma iránt, pedig az öreg generális sem nem osztrák, sem nem vezérkari tiszt. Ellenben *Fanta* Károly osztrák is, vezérkari is, *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek elsőrendű kegyeltje, aki nagyon fiatalon hadosztályparancsnok lett.

Ime, egy jelentéktelen hadgyakorlaton fényes győzelmet aratott a magyar honvédség a közös armádia fölött. Mi lenne, ha a sok visszafajtott, elkéseredett lelkesedés egyszer komoly erővel törne az osztrákokra . . .

NYILTTÉR

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tüdő-mellbajok

(Tüdővész — tuberkulózis — I. II. szakában), vérkőpést, tüdő-neuhurut, kítűnő eredménnyel gyógyítanak új gyógymódokkal, inhalációkkal és

szérumoltásokkal

Dr. HARMAT GYULA

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.

Rendelés 11-12.2-4-ig.

TÓTH IGNÁCNÉ

dohánytözséje

Andrássy-ut 2. sz. alatt van.

HUZATMENTES, SZELŐS HELYSÉG AZ

EGÉSZSÉG FEHRTARTÓJA!

A „HUNGÁRIA“

ABLAKSZELLŐZTETŐK ÉS AJTÓCSUKOK

kétségtelenül a legjobbak. Képes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál a magyar kir. szabad. HUNGÁRIA önműk.

ajtócsukó és ablakszellőztető, lakatosárúk, napellenzők, vasszerkezetek, ajtó- és ablakredőny-gyár

KORÁNYI ÉS FRÖHLICH

Telefon 23-76. BUDAPEST Gyár-utca 2/H

Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest.

Csakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Sajit házban).

Magas előjeg. Telefon 65-39. Magas előjegek.

Legnagyobb butorszállítási közlekedési és beraktározási vállalat. Ajánlja ugy helyben és vidékre, valamint a közelgő, nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgáltatást

A HIR

Ag. ev. } gyűlés Ev. ref. }

— A HIR tudósítójától. —

Két egyházi gyűlés volt ma délelőtt: az ágostai evangélikus egyház kerületi gyűlést tartott; az evangélikus református lelkészek pedig országos gyűlésre jöttek össze.

I.

Izgalmas, viharos volt a *bányakerületi ágostai evangélikus egyház közgyűlése*. A gyűlésen *Haviár* Dániel országgyűlési képviselő erőlyes hangon kelt ki *Szeberényi* Lajos főesperes ellen, aki a tót agitátorok segélyével botrányt akart provokálni. Indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy *fegyelmi eljárást indít* a főesperes ellen. Nagy vihart keltett a közgyűlésen dr. *Vanovits* János turócmezei tót nemzetiségi egyháztag beszéde, aki kijelentette, hogy *nincs bizalommal a kormány iránt*. Szavaira *Haviár* Dániel felelt; kijelentette, hogy a *Vanovits* által kifogásolt miniszteri rendeletet azért kellett kiadni, hogy a kormány a nemzetiségi tulkapásokat megakadályozza. A közgyűlést holnap folytatják.

II.

Az országos református lelkészegyesület ma tartotta alakuló közgyűlését Budapesten. A közgyűlést hálaadó istentisztelet előzte meg a Kálvin-téri templomban. Itt *Baltház* Dezső hajduböszörményi lelkész mondott beszédet. Ezután a közgyűlés tagjai — mintegy ötszázan — a Nemzeti Múzeum dísztermébe vonultak. A megnyitó fohász után *Morvay* Ferenc nagyválti lelkész ismertette az egyesület célját. A közgyűlés elnöke *Baltház* Dezsőt, jegyzőket *Birtha* Józsefet és *Székely* Józsefet választották meg. A gyűlést folytatják.

Budapest, szeptember 18.

A szegedi Erzsébet-szobor. Szegeden nagyban készülnek Erzsébet királyné szobrának leleplezésre. *Lázár* György polgármester, mint a szoborbizottság elnöke a király és József főherceget felségfolyamodvány útján meghívta a leleplezési ünnepélyre, de a kabinet-irodából mindezideig nem érkezett válasz. Az ünnep mérőben polgári jellegű lesz, a katonaságot nem hívták meg, hogy a Gotterhaltéval járó incidenseket elkerüljék. A tiszteket, mint vendégeket meghívják, de katonazenekart nem vesznek igénybe.

A debreceni intézés. Kiss Albert debreceni ev. ref. lelkész *A HIR*hez intézett táviratában kijelenti, hogy ő a szájába adott intést nem tette meg *Thaly* Kálmán előtt, egész nyáron gyógykezelték Debrecenben s március tizenegyediké óta nem volt Budapesten. Ez a kijelentés tökéletesen fedi *Thaly* nyilatkozatát, mely szerint a debreceni választók neki semmiféle utasítást nem adtak politikai magatartása dolgában.

A hithűség áldozata. Említettük tegnap, hogy *Grünhut* Adolf szabó öngyilkossá lett, mert a főnöke elbocsátotta a zsidó újévi ünnepén való távollmaradásáért. *Krausz* Adolf posztónagykereskedő ma nyilatkozatot tett közzé, amelyben tagadja a terhére rótt vádat, bár az öngyilkos ifjút derék, szorgalmas embernek mondja. *Grünhut* hozzátartozói föntartják a vádat, a cég egyik volt alkalmazottja pedig, névszerint *Schwartz* Lipót ma megjelent *A HIR* szerkesztőségében s így nyilatkozott:

— Aki a viszonyokat ismeri, nem fog hinni a nagykereskedő urnak. Ez a tekintélyes férfi, a kereskedelmi kamarának ez a kiváló tagja valóságos rabszolga-rendszerrel dolgozott. Ötven-hatvan embert foglalkoztat s a legtöbbje 35—40 forint havi fizetést kap. Nős alkalmazottak s nyilódnak nála három korona napidijért. Fölmondás nincs. Mindenkit nyomban elkergetnek, ha nem tetszik. A beteg egy fillért sem kap. Egy év alatt a második öngyilkosság már ez. Nagy ünnepeken igenis zárt ajtók mögött dolgoznak.

Az egyetemi uzsora áldozata

egy bölcsészethallgató, akinek nem volt együtt a tandíja, amikor a rektor lezárta a beiratkozást. Katonáké behívták; otthon özvegy édesanyja hiába könyörgött,

a rektor nem kegyelmez

hát öngyilkossá lett

A fürdőben, a legborzalmasabb és legesufabb öngyilkosságok színhelyén végzett ma magával *Gottl* Ágoston bölcsészethallgató. A kegyetlen, szívtelen egyetemi uzsora áldozata ő: az a rektori rendelet kergette halálba, amely az eddigi szokás ellenére, nem hosszabbította meg a szeptember 12-ére kitűzött beiratkozási határidőt.

Gottl Ágoston 22 éves egyetemi hallgató szegény özvegy urnőnek volt a fia, egy pozsonyi gimnáziumi tanár özvegyének. Ő tartotta el az édesanyját is. A beiratkozáshoz szükséges pénzt nem tudta szeptember 12-re előteremteni, biztosra vette azonban, hogy úgy, mint minden esztendőben, az idén is meghosszabbítja a rektor a határidőt és addigra vagy megszerzi a pénzt, vagy elintézi tandíjmentességért beadott kérvényét. Amikor megtudta, hogy az idénre kimaradt az egyetemi hallgatók sorából, borzasztóan megdöbbent, mert behívták a katonasághoz és minthogy nem volt beiratkozva, nem halaszthatta el a szolgálatát. Leckéit, keresetét elvesztette volna tehát; édesanyja támasz nélkül marad! Elment könyörögni a rektorhoz: a rektor hajthatatlan maradt.

Elhatározta tehát a halált. Elköltözött a lakásából a Magyar király szállóba, kifizette az adósságait, leszámolt mindenkivel. A végső tette azonban nem volt bátorsága. Még néhány napig gyötörődött ez a szerencsétlen, aki fölött a tudomány gőgjei papjai mondták ki a halálos ítéletet, elköltözött a Nádor-szállóba, ott is tengődött egy ideig, míg ma a Rudas-fürdőben végrehajtotta tettét. Az 5-ös számú kabinban találták, félig a pirosra vált vízben ülve, sok szurással a testén, holtan. A ruhájában az indexe, csupa kitűnő kollokviummal benne és egy bucsulevél az édesanyjához.

Templomrablás. Ma éjjel *Késmárk* városában feltűnő templomrablás történt. Ismeretlen tettesek belopódtak a templomba s ott töltötték az éjet. Reggel észrevétlenül távoztak s magukkal vittek három ezüst régi ötvösmunkájú kelyhet. Az oltári szentséget megpróbálták zárt tartályából kivenni, de úgy látszik, hogy nem volt erős feszítő szerszámuk, mert az ajtót nem bírták feltörni. A rendőrség a nyomozást megindította.

Kossuth Lajos születésnapja. Werbőczy népéből származva, a múlt század huszas éveiben még csak jőnévű ügyvéd, a harmincas években már egyenlő a többi nagyokkal, a negyvenes évek elején és közepén már primus inter pares, az utolsó rendi országgyűlésen már hálványozott vezér, a 48-as országgyűlésen mint alkotmányos miniszter lesz szellemi diktátor, a honvédelmi bizottmány élén az alkalmazható rá, amit *Cinnára* mondtak: feje volt kigondolni, nyelve meggyőzni, keze minden tervet végrehajtani, — a szabadságharc küzdelmeiben nemcsak országhormányzó, de egyúttal apostola is nemzetének, és Világos után a legislegnagyobb: száműzött, *hajthatatlan* bujdosó. Két hajthatatlan alakja van a magyar történelmének: *Kossuth* Lajos és *II. Rákóczi* Ferenc. Ezeket nézve, beleszédülünk, ha látjuk az utódok hitvány megalkuvó politikáját. Megdobbann minden magyar szív holnap, *Kossuth* Lajos százötödik születésnapján. Ezrével zarándokol a nép a kerepesi-úti sírhoz, hogy virággal áraszsza el a legnagyobb magyar hantját.

Öngyilkos művész

— A férj levele —

Tekintetes Szerkesztőség!

A HIR e hó 18-án megjelent számában *Öngyilkos művész* címen tudósítójuk az engem ért sulyos szerencsétlenséggel foglalkozik, s mint-hogy a cikk egyik részében téves, kérem legyen kegyes jelen soraimnak helyt adni.

Tizenhárom évig küzdöttem azért, hogy szegény feleségem kezét elnyerhessem. Családom ellenzése dacára, feláldozva jövőmet, esetleges karriéremet, végre július 23-án megtartottuk az esküvőt. Végtelenül boldogok voltunk, ami természetes is olyan két embernél, aki annyit esztendeig várt egymásra.

Pár nappal ezelőtt feleségem fejfájásról panaszkodott, egyúttal aggodalmának adott kifejezést s óva intett, hogy vigyázzunk, mert megakarnak minket ölni. Én megdöbbentem, mint-hogy azonban feleségem rendkívül félnék, ijedős természetű s kissé ideges nő volt, nem tulajdonítottam a dolognak nagyobb fontosságot, annál kevésbé, mert sikerült néhány szóval megnyugtatom. E félelme azonban két nap alatt annyira növekedett, hogy sógorommal elhatároztuk, hogy megvizsgáltatjuk egy specialistaival. *Elkéstünk*. Tegnap délután álmomból azzal a hírrel vertek fel, hogy feleségem leesett az emeletről. Jöttek a mentők s beszállították a Rókus-kórházba.

Ennyi a tényállás. Minden egyéb híresztelés téves és csak sulyosbitaná mérhetetlen fájdalmamat. Most, amikor minden akadály le volt győzve, amikor nem volt semmi gondunk, hiszen anyagiakban nem szenvedtünk hiányt, amikor végre egymásé lehetünk, most kellett bekövetkeznie a végzetes szerencsétlenségnek. Nem is egészen két hónapi zavartalan boldogság után rombadólt életem, minden reménységem. Ha nem gyógyul fel többé, én, aki mindent áldoztam érte, mindenemet veszitem ő benne.

Még egyszer kérve és köszönve soraim közlését, maradok

kiváló tisztelettel:

Zsoltár Aladár,

A vakból bacillusai. Az utolsó idők legaktuálisabb betegsége kétségkívül a vakbél-gyulladás. Régebben ebbe a betegségbe a betegek nyolcvan százaléka menthetetlenül belepusztult, nem tudták gyógyítani. Utóbb rájöttek, — még nem is olyan régen, — hogy a vakbél-gyulladás gyógyítható, s azóta nagyon sűrűek a vakbél-operációk. Most néhány napja *Párisból* szenzációs felfedezés híre érkezett: *Mecsnikov*, a jelenkor egyik legzseniálisabb orvos-tanára fölfedezte, hogy a vakbélnek *bacillusai* vannak és reménye van arra, hogy megtalálja a *mikrobák szérumát*. Erre a hírre vonatkozólag ma *Mecsnikov* nyilatkozott egy *párisi* újságíró előtt, és meglehetősen tartózkodással beszélt a vakbél-gyulladásra vonatkozó kutatásairól.

— Még nem mondhatok bizonyosságot, — mondta. — Tény, hogy keresem a *vakbél mikrobáit*, de még nem bizonyos, hogy megtaláltam őket. Ilyen tudományos fölfedezésekről csak akkor szabad beszélni, ha már az ember megdönthetetlen eredményekre jutott. Egyelőre semmit sem mondhatok a kísérleteimről.

Igy a híres tanár. A világ mindenesetre érdeklődéssel várhatja, jár-e eredménnyel a kutatása, amely teljesen eredeti csapáson keresi a betegséget és az orvoszerét.

Nincs himlőjárvány Fejérmegyében. Nagy ijedtséget okozott Fejérmegyében a moóri járás főszolgabirójának jelentése, hogy *Csákvárra* egy himlőbeteg érkezett Budapestről. A nyomban megindított vizsgálat azonban kiderítette, hogy a riadalmat keltő hír alaptalan volt. Fejérmegyében *himlő* *nincsen* és *nem* is volt,

A HIR

ELTÜNT SZABÓ, vagy: mikor az úri szabó — úr — 'A HIR tudósítójától. —

Mindenképpen úri szabó volt a budapesti Schön Dezső. Nemcsak uraknak szabott, hanem ő maga is gavallér volt, nagylábon élt és a zseni-passzióknak hódolt. Kutyákat tenyésztett, amelyek számos kiállításon díjat és díszokmányt szereztek a gazdájuknak. Lovakat már nem tenyészthetett, de annál többet ült mögöttük a gummikerekű kocsikon. Pénze azonban nem igen volt s igyekezett csalárd uton-módon szerezni. Vevőitől, mint *A Nap* jelenti, sziveségi váltókat kért, azokat leszámítottatta s a lejáratkor új váltót kért; de a régít nem eszélte ki vele, hanem másik szövetkezetnél újra leszámítottatta s a pénzt zsebre vágta. Egy-egy vevőjének három-négy száz koronás váltójával ezer-ezeröttszáz koronát szerzett ilyen módon.

A váltókat persze nem váltotta be s a szövetkezetek aztán az elfogadókat pörölték be. Így derült ki a manipuláció. A szabó házassággal akart pénzt szerezni, amelylyel a bajból kigázolhasson. Pár héttel ezelőtt nőül vette Weisberg varanói földbirtokos csinos leányát. A szövetkezetek egyszerre megrohanták és Schön ismeretlen helyre menekült előlük. Körülbelül százötvenen adtak neki sziveségi váltót s most valamennyien bajba kerülnek. Nyolc-tíz pénzintézet pörli őket. Schönnek a kereskedők sorában is vannak áldozatai. Első a jó hírű *Boskovitz* és Schön cég, amely két darab huszezer koronás váltót zsíralt neki s most fizetésre képtelenné lett. Jó barátja volt Schönnek *Bauer Pál*, aki összes ékszerait zálogba tette, hogy a szabónak pénzt adhasson. A hitelezők ma este gyűlést tartottak egy Andrassy-uti kávéházban, hogy megbeszéljék a bűnvádi följelentés meg a közös akció többi részletének a módjait.

Honnan loptak? A Telegyűlésen két detektív jó fogást csinált tegnap; sikerült tetten érni *Kiss József* (tolvajnéven: *Horváth István*) és *Donner Ármán* rovott multu csavargókat, amikor lopott zsákmányukon akartak tudni. Kiss valamikor géplakatos, Donner pedig kőműves volt s mindkettőt tíz évre kitiltották a főváros területéről. Bevitték őket a főkapitányságra, ahol azonban nem akarták elárulni, hogy a nagyrétékü holmit honnan lopták. *F. J.* monogrammos fehérnemű, egy hőmérő s egy iskolai jutalomkönyv volt a prédában. Aki fölvilágosítást akar kérni vagy kapni az ügyben, jelentkezzen a főkapitányságon, a II. emelet 101. száma alatt, *Eperjessy Károly* rendőrfogalmazónál.

A másik október 6. Az aradi gyász mellé új gyász nyomul, hogy mennél nevezetesebb tegye a nemzet legkeserveesebb napját, október 6-odikát. Azokkal a tíz-, meg százakkal kapcsolatos ez az új gyász, akik év-év után kénytelenek elhagyni a hazát, hogy a tengerentúl próbálják megtalálni a szerencsét, legalább is a megélhetést. A hivatalos lapban olvassuk, hogy a belügyminiszter október 6-ára nyilvános árlejtést hirdet a fiemei kivándorlási ház bérlete s a kivándorlók élelmezése dolgában. Tehát e napon fog eldőlni, ki ad utóljára szállást e házában ama véreinknek, akik a mi számunkra körülbelül épp úgy elvesztek, mint a másik, régi október 6-odika dicső halottai. Szerencsés kéz, amely az árverést épp erre a napra tűzi ki; hogy annál kínalkozóbb legyen a párhuzam: kiket veszítünk el? Kiket és hogyan?

Czája és Cziganievics. Megjött Cziganievics. Isten hozta! De nem egyedül jött. Csekket is hozott magával, háromezer rubelről szóló utalványt, amelyet azzal a kijelentéssel adott át a zsüri elnökének ma este, hogy a Czája testvéreké a pénz, ha egy estén háromszor földhöz nem teremti őket. Mi ez? Reklám vagy valóság? Majd eldül, ha eldülnek a Czáják.

A mozdony alatt. Ma este hét órakor döbbenetes szerencsétlenség történt a kőbányai alsó pályaudvar nagy átjárójánál. A 725. számú temesvári személyvonat robogott be, amikor egy asszony keresztülment a sinen, a pályáor elkapta, de már későn, a mozdony a felismerhetetlenségig szétszaggatta. Megállapították, hogy *Oroszy Józsefné*, született *Narada Katalin* a szerencsétlen neve; 27 éves volt, Gerenday Lászlóné vendéglőjében szolgált. *Vajda* pályáor, aki már-már elkapta az asszonyt, szintén súlyos belső sérüléseket szenvedett. A Rókus-kórházba vitték a mentők. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Oroszyné e napokban örökölt huszonkétezer koronát és éppen az ügyvédjéhez sietett ebben az ügyben. A végzetes baleset úgy történt, hogy felnyitotta a lebecsült sorompót, mert azt hitte, hogy messze még a vonat.

A betörő család. Nagy feltűnést keltett pár hónappal ezelőtt az a tömeges letartóztatás, amely *Weisz Lipót* budapesti kereskedő nefelejtés-utcai lakásán történt. *Weisz* férjhez adta fiatal leányát, a szép *Margitot* s zajos mulatságot csaptak az új pár tiszteletére. *Gamauf Jenő*, a völgyény éppen *Weisz* dicséretét zengte s mint becsületben megöszült üzletembert emlegette, amikor nyolc detektív és hat rendőr toppant be a lakodalmas házhoz. Az egész násznépet, minden pereputtostul bekisérték a főkapitányságra, csak egy férfi tudott elillanni: *Weisz Lipót* fia, a huszonnyolcesztendő *Dávid*. Kiderült, hogy az öreg *Weisz* csak lopott holmival kereskedik, sőt azonos a hírhedt *Manoleszku György* zsebtolvajjal. Harminckét esztendőig ült már fegyházban. Még az esküvő költségeit s az egész *menut* is betörés útján szerezte meg. Hét betörést, lopást, zsebmetszést követett el a fiának s más cinkostársainak segítségével az esküvő előtt való napon. A tortát frissen lopták a *Lukács-féle cukrászdából* s a többi enni való is kifogástalan volt. Csak a kelengyét lehetett némileg megkritizálni, mivel nem a szép *Margit* nevének kezdőbetűivel valának belehímezve, hanem egy ismert budapesti színésznő monogrammjai. Börtönbe jutott az egész társaság. Legtöbb tagját dr. *Dési Géza* védte, de azt nem tudta megakadályozni ékesszólásával, hogy három-hat évi fegyházat ne szózzon a bíróság nyakukba. A szerencsés *Weisz Dávid*, aki nyomtalanul eltűnt, azóta külföldi városokban operált. Ma aztán — mint *A Hírnek* telefonálják — *Bécsben* hurokra került. Megcsípték, amikor egy urnak az aranyóráját ki akarta cseenni a zsebéből. Letartóztatásáról értesíteni fogják a budapesti rendőrséget is.

Botrány a temetőben. Egy sir körül — mint *A Nap* jelenti — izgalmas és példátlan háborúsg tört ki *Székeszén*. *Fried Adolf* ottani kereskedő felesége váratlanul meghalt s az ottani zsidó Szent-Egyelet annak a módja szerint kijelölte a sirját a temetőben. Ez a sirkielölés sehogyssem tetszett *Reichmann Mór* és *Reichmann Józsefné*nek, akik élő édesanyjuk részére szánták ezt a helyet. *Reichmannék* revolverekkel jelentek meg és a sirásokat elűzték a temetőből. És mert *Schich* főrabbinál hiában kerestek orvoslást, a temetés előtt revolverrel felfegyverkezve visszamentek a temetőbe. *Itten Reichmann Mór beléfeküdt a sirba, öcsese pedig fegyveresen állott a fejénél*. Így fogadták a temetési menetet. Természetesen óriási botrány támadt. A temetést csak úgy lehetett folytatni, hogy *Csiszár* főszolgabíró esendőrökkel vitette el a két *Reichmann*t. Mindkettőt letartóztatták.

Rossz a termés. A földmivelésügyi miniszterium az ideai termés eredményéről végérvényes statisztikát tesz közzé. *Buza* tavaly volt 53,721.631 méterháza, ez évben 32,437.100 méterháza. *Rozs*: 1906-ban 14,150.811; 1907-ben 10,528.200 méterháza. *Árpa*: tavaly 15,185.554; az idén 13,992.200 méterháza. *Zab*: mult évben 12,734.349, ez évben 12,001.200 méterháza. A tengeri termés gyarapodott: tavaly volt 41,384.291

méterháza, az idén 43,799.000 méterháza. *Burgonya*: 1906-ban 48,737.465 méterháza volt, 1907-ben 44,829.600 méterháza.

Sikkasztás, betörés, lopás. *Schneider* Mór pozsonyi születésű, harminenég éves szerelő kétezer koronát sikkasztott és eltűnt. A károsult *Kocsiner Antal* gyáros, aki vízvezetékberendezéshez szükséges eszközöket készít. *Schneider* a raktár kezelője volt. Tegnap egy csekknek a beváltásával bízták meg. A pénzt fölvette és megszökött. A sovány, alacsony, göndörhajú, fekete, hiányos fogu ember ellen körözőlevelet adtak ki. — *Wittek* Ferenc szekerész őrmester Pozsonyban feltörte az ezredpénztárt, hétszázhusz koronát vett ki belőle és megszökött. — *Sztankovszky* Imre magánzó, aki a Tárnok-utca 1. száma alatt lakik, panaszt tett, hogy Auscélól hazajövet, a vonaton ellopták kizárólagját, amelyben számos értéktárgy s ezerháromszáz koronányi fehérnemű volt.

Követelnek a vasutasok!

Jön a tél

Sok mellőzés, sok panasz

— Levél A HIR szerkesztőjéhez. —

A vasutasok fizetésrendezési javaslatát, valamint a szolgálati pragmatikát megszavazta a Ház, de azért még mindig sok elégedetlen van a vasutasok körében. Különösen a hivatalnokai kar panaszkodik és várja, hogy az illetékes körök meghallgassák jajsavukat. Egy forgalmihivatalnok, társai nevében is, levelet irt *A Hír* szerkesztőjének és e levélben föltárja a sérelmeket.

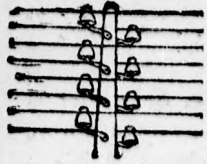
A fizetésrendezési törvényünk megvan, — így szól a panaszos irás — sőt úgy hallottuk, hogy a pragmatikánk is kész, de a végrehajtása, különösen minket, a vonalbelieket érdeklő mellékilletmények dolgában késik. A fizetés és lakástöbbletet megkaptuk, mert abban nem csak mi, hanem az igazgatósági és üzletvezetőségi főfelügyelő és felügyelő urak is részesedtek. De az éjjelezési illeték és ruhaátalány kiutalványozása, mely csak éppen a legnehezebb, legfelelősségteljesebb, testtelket öll munkát végző hivatalnokokat illet, még mindig a jövő zenéje.

A kalauzaink kilométer és órapénzét — a lapokban felhangzott panaszok és a Budapestben tartott gyűlés hatása alatt — a rendezés óta már kétféleképpen is javították, úgy hogy a legutolsó kulcs szerint a többlet 10—15 koronát tesz ki havonta. Nem irigyeljük tőlük, csak azt kérdezzük, hogy hogy miért kell éppen nekünk — hivatalnokoknak — rövideket szenvednünk. Hiszen a törvényjavaslat indoklásában ki volt mondva, hogy évi 120 korona ruhaátalányt és minden szolgálatban eltöltött éjszakáért 1 koronát fogunk kapni. Hát olyan nagy munkájába kerülne az igazgatóságunk egy ötszoros rendeletet kiadni, melyben az utalványozást és folyósítást elrendelné. Hát nem félnek odafenn, hogy a sok mellőztetés után, mi akiket eddig a hivatásunk szeretete, a jó példa mutatása, az intelligenciánk visszatartott a hangos kiáltozástól, szintén beállunk a kiabálók közé, hogy odadobjuk magunkat a nemzeti kormány legnagyobb ellenségeinek, a szocialistáknak!

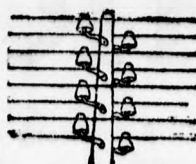
Csak a jogainkat kérjük s ha nem kapjuk meg szépszóval, követeljük, mert a tél beállta előtt egyenruhát kell csináltatnunk s a szabó pénzt követel tőlünk. Követeljük, hogy a folyó évi költségvetésbe „éjjelezési illetmény” és „egyenruha átalány” címén felvett és az országgyűlés által az egész évre megszavazott összegek, miután azokat már megszolgáltuk, soron kívül kiutaltassanak.

Egy forgalmi hivatalnok.

Tehát még mindig baj van a vasutasokkal, még most sincs teljesen végrehajtva a parlament határozata. Csak a jó isten a megmondhatója annak, hogy ezzel a hatalmas testülettel miért bannak oly könnyedén.

TÁVIRAT TELEFON

Jekelfalussy Bécsben

Bécs, szeptember 18.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ma este ide érkezett. Lehetséges, hogy audienciára fog jelentkezni a királynál.

Bajonett és sétabot

A cibil maradt holtan

Bécs, szeptember 18.

Bécs legforgalmasabb helyén, a Práter-siernen ma éjjel véres verekedés volt. Egy csomó fiatal ember ment haza a Praterből. Szemközt jött egy 84. gyalogezredbeli katona és beléjük kötött. A civilek elverték a katonát, mire az megfutamodott. Nem messzi azonban találkozott két pajtásával, akikkel visszatért, rávetették magukat a fegyvertelen emberekre és összeszurkálták őket. Segélykiáltásaik hiábavalók voltak, rendőr csak akkor került elő, amikor már élő ember nem volt a porondon, csupán egy haldokló, akit a katonák hasbaszurkáltak. Ezt bevitték a közeli kórházba, ahol a nélkül, hogy megmondhatta volna kicsoda, meghalt.

Magyar tiszték Drezdában

Drezda, szeptember 18.

Szombaton a magyar honvédelmi miniszterium több tisztje érkezik ide, hogy tanulmányozza a katonai intézményeket. A magyar tiszték innen bétfőn Berlinbe mennek.

Három év után önként jelentkező gyilkos

Frankfurt, szeptember 18.

Három évvel ezelőtt, 1904-ben Frankfurtban meggyilkolták Winkler Anna rendőri felügyelet alatt álló lányt. Hiába kutattak a gyilkos után; nem sikerült megtalálni. Ma megjelent a rendőrségen egy fiatal ember, aki Gebauer Vilmosnak mondotta magát és bejelentette, hogy ő gyilkolta meg Winkler Annát. Letartóztatták. Kiderült róla, hogy dúsgazdag családból származott; sokáig élt Amerikában és ott könnyelmű feleségével együtt eltékozolta egész vagyonát. Mikor felesége meghalt, visszatért Európába. Frankfurtba vetődött s ott meggyilkolta és kirabolta Winkler Annát. Azóta Európaszerte bujdosott.

Hogy élnek Humberték?

Valaha fényben, csalásból, ma becsületesen, de nyomorban

Páris, szeptember 18.

Egy újságíró felfedezte a Humbert-család, az egykor, a híres milliárdos örökség csalásából fényesen élő Humberték tanyáját. Amióta kikerültek a börtönből, senki sem tudta, mit csinálnak, hogyan élnek. Most rájuk akadtak: a Rue de Raisance 7. számú házban. Ott élnek együtt Humbert Teréz a híres milliós család szerzője és vezetője, aki valaha hercegeket és minisztereket fogadott fényes szalonjában, Daurignac Román, a sógora és Humbert Frigyes, a fivére. Igen szegényesen abból tengetik az életüket, amit Humbert Frigyes keres. Amikor még ragyogóan ment a dolguk, Humbert Frigyes, mint szerény, magabavonult művész festette a képeit és díjat is nyert egy kiállításon. A pörük alatt azt állították, hogy Humbert Frigyes szegény festőnövendékekkel csináltatja képeit, most azonban az egész család abból él, amit ő az esetjével keres. Kora reggeltől, késő éjszakáig dolgozik. Az öreg Humbert Teréz, az egykor csaknem zseniális csalónő egészen megtört. Az elmebaj, ami esirájában talán mindig benne volt, kitört rajta és elborult az elméje. Már beszélni is alig tud, adog és meg sem ismeri a környezetét.

Ellopták egy ezred zászlaját Naiv tolvajok

Rotterdam, szeptember 17.

A 4-ik hollandi gyalogezred zászlaját valaki levágta a zászlórúdról és ellopta. Ma az ellopott zászlót az erdőben megtalálták a parasztok s átadták az ezrednek. Így a 4. gyalogezred tegnap a kamara megnyitására már saját zászlaja alatt jelenhetett meg a királynő előtt.

Szép leány volt és tizenhatéves Szezelem, megbánás — halál a sineken

Pörtschaach, szeptember 18.

Ma hajnalban, a sineken megtalálták Lafaire Margitka tizenhatéves gyönyörű testét kettészelve, véresen. Lafaire János dúsgazdag bécsi gyáros leánya volt és az anyjával, meg a nővérel itt nyaralt egy villában. Az anyja tudta nélkül megismerkedett egy itteni vasuti hivatalnokkal, belézeretett és odaadta magát neki. Most, hogy vissza kellett térnie Bécsbe és a szerelmes álomnak végeszakadt, a józan ébredés percében elfogta a lelkifurdalás és megbánás. Ma hajnalban kiszökött hazulról és a Marburg felé száguldó gyorsvonat alá vetette magát, amely rögtön megölte.

Aki revolverrel váltanak pénzt Vakmerő bankrablók

Montreux, szeptember 18.

Ma délelőtt vakmerő bankrablás történt. Két ember bement egy bankba és a pénztárnál egy bankjegyet váltattott. A helyiségben akkor még senki más nem volt. Mikor a pénztáros a rézpénzt számlálta, a rablók egyike revolverrel rálőtt. A pénztáros menten összerogyott és meghalt. A lövés durranására sokan rohantak a bankba. Addig a két rabló már kifosztotta a pénztárt és futásnak eredt. Többen utánuk vetették magukat. A rablók egyre lövöldöztek üldözőikre. Favre jegyző, egy borbély és egy kocsis megsebesült. A kocsis sebe halálos. A rablók egyikét még Montreuxben, a másikat Plagében letartóztatták. Mind a pénzt megtalálták náluk.

Olaj a tűzre!

Petróleummal fűtik a mozdonyokat

Bécs, szeptember 18.

A lokomotivok nyersolajjal való fűtése dolgában az utóbbi időben sűrűn kísérleteztek, de a galíciai termelők nem voltak képesek eddig az osztrák vasuti miniszteriumnak megfelelő garanciákat adni és így a kérdés megoldása, amely pedig a galíciai petróleum-iparra nézve életbevágó fontosságú, elhalasztódott. Most alapos a remény, hogy az akció eredménytel fog járni.

Küzdelem a milliárdokért

Az amerikai trösztök

New-York, szeptember 18.

Az amerikai törvényszékek már évek óta foglalkoznak a Standard-Oil trösztel. Ezt a vállalatot ugyanis megvádolták, hogy törvényben tiltott módon halmozta össze az üzleteket és a nyereséget. Ma ismét tárgyalás volt ebben a pörben és a vállalat egyik hivatalnoka megvallotta, hogy a tröszt csupán egyik üzlet részének a vagyona 1899-től 1906-ig, 200 millió dollárról, azaz ezer millió koronáról, 371 millió dollárra, ezernyolcszáz millió koronára emelkedett, a mellett, hogy ez alatt az idő alatt kétezeröttszáz millió korona nyereséget osztottak ki.

Uszó máglya

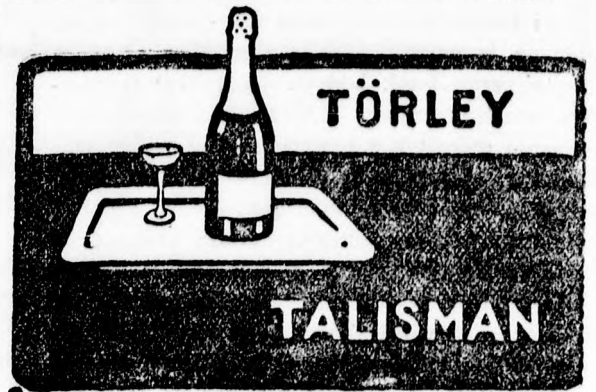
Sanghaj, szeptember 18.

A Tafumaru gőzhajó kigyuladt és elégett. Száz ember vesztette életét.

Nagyherceg veszedelemben

Pétervár, szeptember 18.

Konstantin nagyherceg szalonkocsijába Kodima állomáson, mikor a nagyherceg Kievből Odeszába utazott, két férfi be akart hatolni. A csendőrök észrevették és egyiküket elfogták, a másik elmenekült.

A katonatisztek kauciója ellen!

Hangok a hadseregből a kaució eltörlését sürgetik. Ez lehetetlen! mondja Bolgár államtitkár. Kivihetetlen! — így nyilatkozott Papp tábornok. Mégis a kaucióügy reformjáról tanácskoznak. Enyhíteni fogják, de csak az öregeknek. Szegény hadnagyok!

Az öreg Fremdenblatt végre kirukkolt egy igazán érdekes cikkel. Nem a fölapon van a szenzáció, jól elrejtették a Vedette című mellékletbe, amely katonai kérdésekkel foglalkozik. Egy előkelő katonatiszt, a közös hadsereg tábornoka, mozgalmat indít benne a katonatisztek házassági kauciójának eltörlésére. Egyelőre még nem az eltörlést követeli, hanem csupán azt, hogy tanítónőket, orvosnőket és más állandó foglalkozással és keresettel bíró nőket a katonatisztek kaució nélkül vehessenek feleségül. A rideg felfogással szemben nagy haladást jelent a Vedetteben ma megjelent követelés. A király, amikor reggeli mellett okuláréval olvassa újságját, meglepődhetik, — ime a merev formák közé ékelte hadseregből is szállnak ki hangok, hasznos hangok, amelyek meghallgatást követelnek. A Hír egyik munkatársa a kaució-ügyben véleményét kérte az ország két ismert katonai tekintélyének: Bolgár Ferenc államtitkárnak és Papp Kálmán tábornoknak, a honvédelmi miniszterium jogi osztálya vezetőjének.

Bolgár Ferenc nyilatkozata

Lehetetlen! Lehetetlen!

Bolgár Ferenc államtitkár, a következőkben nyilatkozott A Hír egyik munkatársa előtt:

— A kaució eltörlését lehetetlennek tartom. Fontos okokból. Mire szolgál a kaució? Egyrészt arra, hogy a katonatiszt rangjához, állásához képest magát és családját tisztességgel eltarthassa; másrészt, hogy a tiszt özvegye ne kizárólag a csekély nyugdíjból éljen. A kaució a feleség javára szolgál. A kapitányi rangban lévő katona se tarthatja el gondtalan jólétben családját a járandóságaiból; szüksége van a kaució kamataira. A kauciót eddig is eltörlhettem adott esetekben a királyi kegy. Ez flségjog. De általánosságban eltörlni nem lehet. Erre nem gondol senki. Nekem legalább nincsen tudomásom róla. Annyi igaz, hogy most tanácskoznak a kaució és a katonai házasság reformján. Minden tisztnek kauciót kell letenni nősülés esetén, csak a tábornokok vannak alóla felmentve.

A másik kérdés: a tiszt feleségének állandó alkalmaztatása, vagy tanítói, orvosi, tanári diplomája alkalmas-e a kaució helyettesítésére? Erre is tagadólag kell felelnem. Ha a tiszt feleségének valahol

állása van, fix fizetéssel, tehát állandó keresettel. — az még nem pótolhatja a kauciót. Ma Budapesten állomásozik a család és holnap Bécsbe helyezik át a tisztet. Vagy megfordítva. Mi történik akkor? Az állandó keresetnek vége, ha követi az asszony a férjét; ha pedig a régi állomáshelyén marad a családi élet szakad meg. Szóval lehetetlennek és célszerűtlennek tartok minden mozgalmat, amely a kaució eltörlését célozza.

Papp tábornok véleménye

Kivihetetlen! Kivihetetlen!

Papp Kálmán tábornok, a honvédelmi minisztérium igazságszolgálatának vezetője így nyilatkozott *A Hírnek* a kaució kérdéséről:

— Nem olvastam a *Vedette* közleményét. A kaució eltörlésére nem gondol senki. Egyes esetekben a király kivételt tehet. Így emlékszem, amikor *Grill Rikárd* visszatért a honvédelmi táborokhoz, ő felségéhez folyamodott, engedje el a kauciót, azzal a megkötéssel, hogy a felsége, mint a Nemzeti Színház művésznője állandó fizetést huz és nyugdíjra is igényt tarthat. El is engedték. Most tanácskoznak a hadügyminisztériumban a kaució kérdéséről és előreláthatólag enyhíteni fogják. Így eddig csak a tábornokok voltak felmentve a kaució alól, ezután már alezredeknek és a magasabb állásúknak sem kell lenni biztosítékot. A hadnagyok nősülését viszont megnehezítik. Az áthelyezések, elköltöztetések kizárják azt, hogy az állandó alkalmazásban lévő nők fizetését kaucióul elfogadják.

Erkölcsei alap

Cibil is tegyen kauciót!

Egy magas állású katonatiszt, aki inkognitóban kíván maradni, ezeket mondta szóról-szóra munkatársának:

— A kauciónak erkölcsi alapja van. A katonáknál ritkák olyan házasságok, amelyek anyagi kérdések miatt boldogtalanok. Ha civileknél is behoznák a kaució rendszert, egészen más világ lenne, kevesebb lenne a válóper és ritkább a szegénységben maradt özvegyasszony!

Ezek a szaktekintélyek véleményei. Annyi bizonyos, hogy a katonatiszti kaució kérdése reformra szorul és a hadügyminisztériumban már tanácskoznak róla.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre áttétetni tilos) — (13)

A milliomos utálta a sovány nőket és a felesége — ezért — örökké hizókurákon volt külföldi szanatóriumokban. Az öreg ezalatt a piacról élt. És milyen bőséges, olcsó, változatos és titokzatos ez a budapesti emberpiac! Külföldiek dírekte ezért járnak ide. Soha ilyen jutányos, nyilvános és tarka rabszolganő-vásárt!

Az öreg ismerte a legjobb és legkülönösebb forrásokat. Csak azt sajnálta, hogy a nyilvános házak szalonjaiban még sem jelenhetik meg, találkozhatnak az alkalmazottjaival, az elvetemült fiával, a várossal, a mely őt szigorúnak, sőt zordnak ismerte és tisztelte. Titokban barátkozott a madame-okkal és azok helyetteseivel. Sőt azokkal a férfakkal is, akik ez intézetekben bizalmi állást töltöttek be. Ezek mérsékelt tiszteletdíjért értesítették őt arról, ha új leány jelentkezett kapuik előtt. Az öregnek különös örömet okozott az, hogy a leány, aki a sze-

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ * ZENE * KÉP * KÖNYV

LINEK

Egy nevető ember él itt Budapesten, a kinek az a szomorú kötelesség jutott, hogy a magyar közéletet karrikírozza. Linek Lajosnak hívják, a Fidi busz szegődött munkatársa és most nyílt meg gyűjteményes képeinek és rajzainak nagy kiállítása a Nemzeti Szalon-ban. Lineknél jobb piktor lehet, biztosan van is, de nála vidámabb, mulatságosabb és egészségesebb, alig. Piros és jól táplált, mint egy falusi pap, vagy egy bezupált huszárkáplár. (Különböző mesterségek, a lélek nagy egyszerűsége és a nagyon egészséges élet teszi őket hasonlatossá.) Egyébként ez a torzképrajzoló, mint csaknem mindenki Magyarországon, mást mivel, mint a mit szeretne. Ismerem azóta, amikor még vonalozott tékába rajzolt, mindig nagy történelmi képeket akart festeni. És minden kiállítás kezdetén bejelentette nekem:

— Dózsa Györgyöt fogom festeni. A mint megsütik, de komolyan!

Sohasem sütötte meg Dózsa Györgyöt. A tizméteres történelmi genét fölváltotta tenyérnyi, vagy legfeljebb ablakfők nagyságu toll- és tuszrajzokra. Élnie kellett és élt is, vidáman, bőven és mulatságosan. Más művész eleped, mert nem töltheti be hivatását, nem csinálhatja azt, amit szeretne, Linek tehetsége nagy bőségével az illusztrációra vetette magát, évek óta tele-rajzolja képeslapjainkat ismertté, komikussá, kedvessé, vagy lehetetlenné teszi a magyar közélet szereplő alakjait.

Vagy ezer rajza, pasztellje és olajfestménye van kiállítva a Nemzeti Szalon-ban. Bő és buja talentumának bizonyossága mind. Csak még egyenletlenebb, mint a magyar művészek általában. Remek munkákat látok tőle és egysorban: könnyelmű másolatokat, gyerekes tudatlanságokat, ilyen nem sokat, szerencsére. Az ember jellemét nagyszerűen megérzi ez a könnyűvérű festő. Államférfiak kártyájába — az igazi blattba — nem látott még ugy rajzoló; Linek genialisabb, mint a milyen Jankó, vagy Klic volt. De nemcsak jobban lát, mint minden eddigi karrikaturistáink, de bátrabb, ötletesebb és különösen egyénibb. Linek — Linek, ha néha a kelleténél jobban meg is nézi a franciákat. De igazán nem tanul ő mástól. Ha tanulni tudna!

A kiállítás legérdekesebb része a né-

hai, a mostani és a jövőendő miniszterekről készült félig torz, félig komoly jellemkép. Szenzációs darabjai még: néhány olajjal festett tájkép. Egy csomó pasztellje is van, gyönyörű nők, némely részük olyan szép, hogy nyilván a festő könyökéből — helyesebben a fejéből — születtek. Ha egy-kettőt modell után csinált, érdemes volna ezeket a modelleket még feleségül is elvenni. Isteni szelidségűek, szőkék, — cukorból valók.

Dózsa György nagy képéhez egyetlenegy kis tanulmány sincs itt. Majd elkészülnek; majd! Mindegy, Linek, a mi általában majomkodó művészeink között eredetiség, értékes és furcsa valaki, — megnézni való.

YR.

* **A Népszínház-Vigopera énekes darabjai.** A *Boland Istókon* kívül, melylyel az újjalakított Népszínház meg fog nyílni, a színház énekes személyzete már elseje óta készül *A sárga dominó* című operettre, melynek szövegét egy olasz vigjáték nyomán *Merei Adolf* írta, zenéjét pedig dr. *Szirmai Albert*. Az új operettből, mely Amerikában játszik, már elkezdődtek a színpadi próbák. Bizet *Carmenje* teljesen új berendezéssel fog színre kerülni, mely teljesen szakít az avult operai hagyományokkal és operai képtelenségekkel. A forgó színpadra készült plasztikus díszletek szenzációsan elevenítik meg Sevilla napfényes piacát, amelyen a koncertszerűen felállított kórusok helyett ezuttal valóságos tömeg fog énekelni. A sok önkényes szövegcsontkítással, mely a *Carmen* nem egy helyütt érthetlenné tette, nem fog találkozni a Népszínház-Vigopera közönsége, mert egy teljesen restaurált szöveggel fogja bemutatni Bizet remekművét.

* **Az Operaházban** e hó 19-ikén, esztendőnkön kezdik meg az évadot. Megnyitó előadásul *Lohengrin* kerül színre. A szombatra hirdetett *Pillangó kisasszony* főszerepeit *Sándor Erzsébet*, *Váradi M., Flattné, Arányi, Beck* éneklék, a városnapra kitűzött *Sámsón és Delldában* pedig *Fodor, Anthes, Takáts* lépnek fel.

* **Elveszett zeneművek.** *Tarnay Alajos* ma délután hat és hét óra közt a Boráros-téren le szállván a villamosról, elvesztette két dalának kéziratát. Minthogy ez volt az egyetlen példány, kéri, hogy a megtaláló szíveskedjék mielőbb lakására (IX. Lónyay-utca 45.) eljuttatni.

* **Caruso vendégjátéka.** Az október 2-iki operaházi előadásra, amelyen Caruso fellép, a jegyeket a holnapi naptól kezdve lehet kiváltani a *József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület* irodájában (Lónyay-utca 47.). Jegyeket 35 ko-

rencsétlenség, az éhség és hajléktalanság elől a vidám mennelyhez jutott, ő legyen az első, akivel megkezdje a rossz életét. De azért nem bukkott mindig a kitűnő alkalmazásra, volt eset arra is, hogy a legszegényebb külvárosban a legutolsó leányt szedte föl az utcán. Gyönyörűséggel töltötte az a félelem:

— Ha most látnának, ha tudnák!

Leborult az elvadult hetéra előtt, a vizes és büzhödött pallóra és amíg szeméit behunyta, át-meg átjárta a háborzongató félelem: ha most a háta mögött igazgatóságának tagjai jelennének meg és elhelyezkednének félkörben.

Óvatos volt és vakmerő. Kétszer egy hölgnél nem vizitelt soha. Főképpen azért, mert nagy ajándékokat ígért és nem volt szíve ahhoz, hogy az ajándékot tényleg elvigye. Mulattatta a gondolat, hogy a leányt becsapta. Egyszer kísérletet tett abban az irányban, hogy a rendes tiszteletdíjjal is adós maradjon. A nő nem ismert tréfát, lehuzta a kabátját, az intézet bizalmi férfia megjelent és verésre igazította a markát. Az elnökgazgató lelkében vijjogott a kéjtől és a rettegetől. Kiegyezett, elment.

Eva-Zsófia volt az első leány, akihez visszatért, akár akart, akárt nem. Valóság-gal szerelmes lett belé. És amikor összehu-

zott szemöldökkel elnökölt és azt hitték róla, hogy valami nagyszerű, komoly ravaszszágon törli a fejét: a leányra gondolt, aki vékony pendelyben áll előtte és szidja. Minden nő között, akivel eddig találkozott, ennek volt a legépebb ösztöne, ez bánt vele a legöszintebben rosszul, mert a leghatározottabban megvetette. Az előkelő ur küzködött e megvetés ellen és egyszeriben élvezte. Elhalmozta ígérekkel, elborította hazugságokkal. De a leány, megingathatatlan volt az álláspontjában:

— Maga egy közönséges hazug. Kiteheti előttem a lelkét, akkor se hiszek magának. Ideadhatja az egész vagyonát, akkor sem csókolom meg!

A szegény bérleányt még nagy készpénzzel sem tudta rábírní, hogy megcsókolja, vagy ajka csókját megtúrje.

Az öreg rettenetesen szenvedett ebben a gyönyörűségben, a melynek egyszerre vége szakadt. Most már tudta, hogy egy utolsó alkalmazottja bírja a leányt és nem lehet hozzájutnia többé. Az ő pénzéből butorzkodtak be, az ő ágynál hálóznak. Néha toporzékolt a dühtől. Cézári örület, a melyre úgy is volt hajlama, szállotta meg és valamelyik második, vagy harmadik igazgatójának, a ki személyi ügyekről referált neki, fülsiketítő lármát csapott:

ronától följebb még ugyanott és a Bárd-féle színházi jegyirodában lehet az előadásra váltani. A kik jegyeiket előjegyezték, kéri az egyesület, hogy a holnapi nap folyamán váltsák ki.

* **A Thália.** A Thália-társaság nagyban készülődik új szezonjára, a próbák szorgalmasan folynak s az előadások azonnal megkezdődnek, míhelt Sándor-téri új helyiségének berendezése elkészül. A Thália műsorában görög, francia, orosz és német klasszikusokon kívül sok modern és érdekes exotikum szerepel. Vasárnaponként ismét munkaelőadások lesznek a Folies Caprice-ban.

* **Bernát.** Csütörtökön harmincharmadszor kerül színre a Vígsházban *Heltai Jenő* bohózata, a *Bernát*. Pénteken a *Nincs elvámolni valóját* ismétlik meg. Szombaton lesz bemutatója *Wilde Oszkár Bumbury* című vígjátékának.

BJÖRNSON TÓTJA

A norvég író, aki Apponyit és a magyarságot megtámadta, látták a darabontok a felvidéken. A szegény öreg ijedten fog értesülni róla, milyen nagy és fáradtságos utazást tettek vele. Minek jöjjön Magyarországra, amikor a magyarellenes vádakat helybe viszik neki — darabonték

Björnsonról, az északi irodalom csillagáról kiderítették darabonték kémei, hogy nemrég a Felvidéken járt és személyesen szerezte be az adatokat ahhoz a levélhez, amelyben, mint a tótok hivatalos prókátor szigorúan rendreutaltotta Apponyit. Björnson nagyon lelkiismeretes ember, darabontéknak pedig kitűnő orruk van, különösen amióta, néhány hónapja olyan hosszúra megnyúlt. Azért mégis, ellenkémek jelentéseit meghallgatva, egész biztosan jelenthetjük, hogy Björnson sohasem járt a Felvidéken. A dróttótok mindmáig nélkülözni voltak kénytelenek a nagy norvég író felolvasásait és ezt annál biztosabban állíthatjuk, mert ha valahol, Párisban, vagy Berlinben Björnson megjelenik, arról az egész világsajtó megemlékezik, már pedig eddig az egész világsajtóban csupán a darabontok papírosain volt olvasható Björnson tótországi látogatása.

Minek is jöjjön Björnson ide közénk, hogy ellenünk szóló vádakat szerezzen! Hiszen elviszik neki azt helybe a darabontok! Ezt az Apponyi ellen és a magyarok ellen köpködő mérges levelet is tudjuk honnan sugták be az agg, de ezért temperamentumos, szuggesztívra könnyen hajló Björnsonnak. Jó barátja neki Brandes, aki nemrégiben járt Pesten és aki az északi

— El fogom csapni az egész személyzetet. Házbér előtt, télen, mind elcsapom!

Meggondolta a dolgot és inkább azt forgatta a fejében, hogy egyik utolsó alkalmazottját, János János nevűt, fogja egyszerűen kidobni. De hogy férjek hozzá, hogy alázza meg magát annyira, hogy tudomást vegyen erről a nyomorult existenciáról. Talán csak megijeszti az aszonyt? Akkor leleplezi magát és botrány lesz, valami krajcáros ujság megtudja. Jobban rettegett a krajcáros lapoktól, mint a bíróságoktól. Különben is mit ér el, ha a villamost földönfutóvá teszi? Elmegy napszámba, követ hord, maltert kever, akkor is megkeres anynyit, mint a mennyit az elegáns, a sárga szalonkocsik vállalatánál.

Szenvedéye úgy ellobosodott, tehetetlensége olyan nyilvánvaló lett előtte, hogy belebetegedett a kinokba és mint valami boldogtalan szerelmes, valamelyik unokatestvére kíséretében Olaszországba akart utazni.

Ekkor jelentkezett János János kocsi vezető magától. Irást küldött neki.

Akart valamit.

(Folytatása holnap.)

skandináv irodalomban olyan külügyminiszter-féle állást tölt be. Ő informálja, tanítja az északi közönséget és az írókat az európai kultur-áramlatokról, irodalmi irányokról. Brandesnek pedig a pesti tanácsadója, informátora, akivel állandó levelezésben áll és akitől az adatait, irányításait Magyarországról kapja, egy olyan tudós, aki a régi rendszerek politikai vezéreinek protezsáltja és most a hirtelen és váratlan rendszerváltozást meg nem sejtve, reménytelenül csalódott, hoppon maradt. Ezért az egész új iránynak, mint „nem európai, rövidlátó sovíniszta” politikuskok uralmának és különösen Apponyinak szinte személyes ellensége. Brandesnek ez a pesti levelezője az a tót, akitől Björnson a dán kritikus révén, az információt Apponyiról és a magyarokról kapta.

Turchányi Illés főszakács lett

Negyvenévi rabság után

Lagzi lesz a háznál

Az illavai fegyház nehéz kapuja egy öreg, tőpörödött aggastyán előtt nyílt meg a minap. Az aggastyán, Turchányi Illés, negyven esztendeig ette ott a rabkenyeret. Huszonöt esztendő legénykorában rablógylkosságot követett el s ezért életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélték. Most, negyvenévi rabság után az igazságügyminiszter elengedte hátralévő büntetését s Turchányi Illés szabad lett. Odahaza, kis bács-megyefalujában jó szívvvel fogadták a hazatérő megtért bűnöst. Turchányinak első dolga volt felkeresni régi szeretőjét, aki negyven esztendeig hűségesen várt rá. Megöregedett a menyasszony is, de a szeretetük az nem hűlt ki. Az anyakönyvezető a napokban már össze is adja őket. Tegnap felhívták Turchányit a község házára, ahol a jegyző pecsétetes levelet kézbesített neki. A levél így szólt:

Aszódi kir. javító-intézet igazgatójától.

T. Turchányi Illés urnak.

A nagyméltósága m. kir. igazságügyminiszter ur rendeletére értesítem, hogy az aszódi javító-intézetnél megírsedetett főszakács állásra, a szabályszerű illetékekkel önt neveztem ki. Állását október 1-én kell elfoglalnia.

Aszód, 1907. szeptember 16.

Krajtsik igazgató.

Turchányi alig birt szóhoz jutni a meglepetéstől. A hosszas szenvedés után végre révbe jutott. Állást kapott. Van bova vinnie a menyecskét.

TÖRVÉNY ELŐTT

* **A dánosi cigányok.** A budapesti ügyészség fogházába beszállított négy cigányt ma hallgatta ki dr. Aczél vizsgálóbíró. A cigányok Kolompár Balog János, Lakatos Lajos és a két Lakatos János konokul tagadták, hogy a legcsekélyebb részük is lett volna a dánosi gyilkosságban. Kolompár bűnösségét azonban a dakti-loszkopiai vizsgálatok eredménye kétségtelenné teszi. A vizsgálóbíró az ügyészi indítvány értelmében mind a négy ellen elrendelte gyilkosság, rablás és erőszak miatt a vizsgálati fogságot. Ezzel a vizsgálat a dánosi ügyben be is van fejezve. A vizsgálóbíró a vizsgálatot a napokban befejezi s indítványtétel végett átküldi az iratokat az ügyészséghez. Hogy a főtárgyalást az ügyben mikor tartják meg, az attól függ, hogy az ügyészi vádirat mikor készül el.

* **Tréfából — halál.** A Római-fürdő melletti játszótéren halálos szerencsétlenség történt március 25-én. Több iskolásfiú Flaubert-fegyverrel játszadozott. Agoston János tréfából ráfogta a fegyvert Fekete Elemér tizenhárom éves diákra.

— Most meghalsz! — mondotta neki. A fegyver elsült s a következő pillanatban Fekete Elemér szétroncsolt agygyal holtan esett össze. A bíróság ma vont a felelősségre Agoston Jánost s gondatlanságból elkövetett emberölésért két havi elzárásra ítélte.

A gép előtt

Szilágyi úr, Glanz úr, Moskovitz úr, tesék mosolyogni! Leánykereskedő-pogrom volt a rendőrségen. Általános fotografálás után becsukták őket és a kávéházukat

A rendőrségen végre erélyesen néznek utána a budapesti leánykereskedők dolgainak. Szilágyi Hugó, a főnök, a VII. kerületi kapitányság jóvoltából már ül néhány napja. A VI. kerületi kapitányság szintén elítélte Szilágyit és egyik üzlettársát, Moskovitz Izidort öt-öt nap elzárásra és száz-száz korona pénzbüntetésre, noha Moskovitznak, aki féltékenyen örködik üzletének, a Windsor kávéháznak jó hírneve fölött, sikerült néhány lapot, többek között a Népszavát is félrevezetni és szemtelen nyilatkozatokat elhelyeznie a *Hir* és a *Nap* ellen. Most, hogy a VI. kerületi kapitányság, újra, ismételt elítélte Moskovitzot, a Népszava belátta, hogy félrevezette magát és korrekt elégtételt adott nekünk.

A főkapitányságon különben ma délelőtt érdekes jelenet játszódott le. Szilágyi Hugót elővezették a hűvösről, ünnepélyesen lefotografálták, aztán elvezették a detektívek sorfala között, hogy valamennyien jól megjegyezzék maguknak az ábrázatát. Moskovitzot majd akkor fotografálják le, ha a felebbezése, amit a büntetése ellen beadott, eldől és ő is fogságban lesz. A leányholtot, az Ó-utcai Windsor kávéházat, ezt a förtelmes lebujt nemokóra szintén becsukják, mint a tulajdonosait. A rendőrség felterjesztése az iparhatósághoz, hogy Moskovitztól az iparengedélyt megvonják, már a második fórumot is megjárta, ahol a rendőrség javaslatát helybenhagyták. A Windsor tehát már csak néhány napig büzlik még a főváros közepén.

Érdekes, hogy a bécsi *Polizeidirection* is figyelmessé lett a pesti leánykereskedés matadorjaira. Átírt a budapesti rendőrséghez, hogy küldjék el neki Szilágyi, Glanz és Moskovitz fotografáit és élettrajzi adatait. Ausztriában sokkal komolyabban foglalkoznak a leánykereskedéssel a hatóságok, mint nálunk és ha Bécsben kerül horogra valamelyik, egy-két évi fegyházra biztos számíthat.

KÖZGAZDASÁG

A tőzsdék ma az izraeliták nagyjöttje következtében zárva voltak

Bécsi értéktőzsde

Bécs, szeptember 18. 4 2/3% papír járadék 96.45 4% oszt. arany jár. 115.20. 1860. sorsjegy 148.75. Osztr. hitelsorsjegy 434.75. Angol osztr. bankrészv. 300.—. Bécsi Bankverein 532.25. Osztr.-magy. bank 17.95. Déli vasút 157.—. Duna gözh. társ. 1014.—. Dohány részv. 420.—. Cs. k. arany (vert) 11.36. Német bank váltók 117.47. 4 2/3% ezüst jár. 96.15.—98 Osztr. koronajáradék 96.50. 1864. sorsjegy 240.—. Osztr. hitelint. részv. 639.75. Union-Bank 87.50. Osztr. Länderbank 423.25. Osztr. m. áll. vasút 660.—. Elbe-völgyi vasút 432.—. Alpési részv. 610.25. 20 frankos 19.16. Londoni váltóár 240.15. Lipótkohó —. Török-sorsjegyek 181.75

Bécs, szeptember 18. 4% arany-járadék 110.45 Tiszai és szeg. köles. sorsj. 143.75. Magy. hitelb. részv. 748.—. M. lez. és váltó részv. 480.—. Rima-Murányi 544.25. M. cukoripar —. Adria hajózási r.-t. 410.—. Magyar koronajáradék 92.80. 4% magy. földteherm. kötv. —. M. nyer.-k. sorsjegy 188.50 Kassa-Oderb. v. részv. —. M. keresk. bank —. M. Jelzálogbank 445.—.

Külföldi értéktőzsde

Berlin, szeptember 18. (Zárlat.) 4 2/3% papír járadék —. 4% oszt. arany jár. 98.80. Osztr. hitelb. részv. 201.—. Déli vasút 31.10. Orosz bankjegyek 216.25. 4% ujjoroszk kölesön —. Disconto Comandit 170.50. Dynamit Trust —. Harpeni 198.25. Unifikált török jár. 93.25. 4 2/3% ezüst járadék 96.25. 4% magy. arany jár. 92.80. Magyar koronajáradék 92.80. Osztr. m. államvasút —. Bécsi váltóár 85.05. Olasz járadék —. Ált. Villamos Edison 193.25. Gelsenkircheni 196.80. Laurakohó 220.—. Berlin, szeptember 18. (Zárlat.) Buza 224.75.—225 Rozs 205.75.—203.75. Zab 174.—172.—. Tengeri 147.75.—152.50. Olaj 78.50.—74.60. Szesz —.—.

SZÍNHÁZAK

Csütörtök, 1907. szeptember 19-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Lohengrin.
 Regényes opera 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Antigone.
 Utána:
Országgyűlési szállítás.
 Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Bernát
 Zenés bohóság 3 felvonásban.
 Kezdeté fél 8 órakor

Fővárosi Nyári Színház.
Hoffmann meséi.
 Opera 4 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

Városligeti nyári színház.
Bolondok.
 Bohózati 3 felvonásban.
 Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ
A vig özvegy.
 Operett 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.
Göze Gábor Budapestön.
 Látványos énekes bohóság 3 felv.
 Kezdeté 1/2 8 órakor

URÁNIA SZÍNHÁZ.
Shakespeare.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

APOLLÓ-SZÍNHÁZ.
 Telefon 64-39.
 A varázs szék, vagy a hóhócskó trófiája. — Az önbizkosó. — A jólelkű orvos.
A bécsi himlőjárvány hatása Budapesten.
 (Az Apolló-Színház elővétel.)
A furfangos ószeres.
 Kacagató életkép a Televizóról. (Az Apolló-Színház elővétel.)
 Kezdeté fél 6 órakor.

Mint kiválóan szép és újjdonságokat hozzuke 2 remek modell aljat.

8 kor. **8 kor.**

Paris London

Sikkes divattal gyönyörűen illeszkedő és gazdagon berakott szőnyeg-székelyekkel. Az alj a kelméhez illő selyemmel, bársonnyal illeszkedően vagy bőrrrel paszpollyozható, esetleg paszpolly dísz nélkül készíthető.

Ugy a „PARIS” mint a „LONDON” s korona, kitűnő minőségű lodenből, fekete, sötétkék, szürke, drapp és barna színben, vagy legdivatosabb angol mintázatú fémruhaszövetekből szürke, drapp és olív színben. Aljaik kitűnően extra jó szabású és pontos kivitelűek által. Minden egyes darab méretük után készül, melyhez szükséges a schluss, csipő bőség, elő- és hát hossza a szoknyának, továbbá a szín előírása.

„ZUR SCHOSSEN-FABRIK”
 Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 2.
 Magyar levelezés. Magyar levelezés.

Világhírű

Zongorák

mint Bösendorfer, Ehrbar, Bechstein, Iboch, Gaveau Párisból stb. legelőbbban vásárolhatók és bérlehetők.

Keresztély
 hírneves zongoratermésben
 Budapest, Váci-körút 21. sz. (Iparudvar.)

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen-sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvaliatio).
 Rök fényrel való kezelés.
 Villamos hő- és fényfürdők.
 Villamos massage.
 Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos és szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neuraszthenia, hysteria).
 Álmatlanság.
 Hűdések (Paralízis).
 Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias).
 Szívbetegségek.
 Köszvény és csusz (Rheuma, ízületi és csontbajok).
 Székrekedés.
 Anyagcsere bajok (elhízás).
 Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszosság, bőrvizketeg).
 Aranyeres csomók.

Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
 Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

FOLIES CAPRICE

színház: LEITNER és KLETTI Róvay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR
 UJDONSÁG! Az előadás kezdete fél 9 órakor. UJDONSÁG! Ma és mindennap 11 órakor.

„Die lästige Wittwe“

Bohózati 1 felvonásban. Irta: SATYR.
 Ezt megelőzi fél 10 órakor.

A képviselő úr

Bohózati. Irta: KORTES.
 Továbbá: Trebitsch Nándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szülő számaikkal.
 Nappali pénztár délelőtt 9-1-ig és délután 3-6-ig.
 Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyílt. Kezdeté fél 12 órakor, többek közt a 7 híres Pasziblonok, valamint angol és francia különlegességek fellépte.

Védekezzünk a himlő ellen!

Az egészség óriási kincs! Csak akkor becsüjük ha — nincs!

A legelső betegséget a mindennapi érintkezés után, fertőzés által szerzzük. Aki egészségére ad valamit a fertőzésektől megóvni akarja magát, ne használjon más szappant a mosakodáshoz, mint a kolozsvári Szt-László fertőtlenítő piperezszappant

A Szt-László szappan nem csak a legenyhébb neutroperezszappan, hanem a legbiztosabb hatású desinfectans, mely tulajdonsága minden más szappan felül emeli.

A Szt-László piperezszappant a kolozsvári Ferenc József tud. egyetem általános kórtani és közegészségügyi intézetében desinfectans hatására szigorúan tudományos kísérletezések alapján számtalan és igen meggyőző és kipróbálták a legzavarosabb ellenálló baktériumokkal szemben s minden esetben párszor desinfectáló képességüknek találták.

A Szt-László szappannak a kiváló tulajdonságánál fogva egy család háztartásából sem szabad hiányoznia, hol használata, különösen iskolásgyermekeknek megóv a fertőzésektől, sem hivatalokból és közforgalmi helyekről, hol a sok emberrel való érintkezés, a pénz és árnál való foglalatosság rejti magában a különböző betegségekkel való fertőzés lehetőségét.

A Szt-László fertőtlenítő és piperezszappan állandó használata megelőzi az arcbőr különböző fertőzéseit, betegeket, a bőrt puhán és üdén tartja s így mint cosmeticum is felléphetetlen.

1 darab ára 70 fillér. :: 1 doboz, 3 drb 2 kor.
 Gyártja a HEINRICH-féle gyógyszerpangyár r.-t.
 KOLOZSVÁR. Majthényi Béla droguistánál Budapest, IX. Vámház-körút 15

20 korona helyett most — csak 2 korona..

Soha nem látott olcsóság képekben!

II. Rákóczi Ferenc szabadságharc 1703—1711. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
 A Magyar Szabadságharc Apotheosisa. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
 Zrínyi Ilona hőstette Munkács várának védelmében 1688. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
 A Magyar Szent Korona elrablása a Visegrádi váról 1440. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
 II. Rákóczi Ferenc zászlóváltása Beregszász város piacán 1703. tavaszán 86 cm. magas, 73 cm. sz.
 Bocskai István szabadságharc 1606-ban. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
 II. Rákóczi Ferenc diadala. 94 cm. magas, 78 cm. szélességben.
 Krisztus Urunk a Keresztfán. 100 cm. magas, 78 cm. szélességben.
 A Magyar Kereszténység Jubileuma. 94 cm. magas, 78 cm. szélességben.

Eddig 20 koronába került egy-egy kép, most csak két koronáért adom a lap tisztelt olvasóinak.

Két korona utalványozása ellen bármely képet elküldöm a t. megrendelő címére, melyet — ha esetleg nem tejszeme, — (ami lehetetlen) kötelezem magamat a képet vissza venni, és az összeget vis a külföldi.

Ajánlatos gyorsan rendelni, — mert a n. é. közönségnek nem igen lesz alkalma ilyen pompás képekhez — ilyen potom áron jutni.

Megrendelések és postautalványok elmozdók:
Leuchtmann Ármán, Debrecen
 József tőherceg-utca 10. sz.

Megerkeztek a legújabb angol

cilinderek

a legjobb formában, darabja 13, 15 és 18 korona.

KERTÉSZ PÁL
 Rákóczi-ut 40,
 a Népszínházzal szemben Telefon 46-79.

18 forintól márték után készílik a legelőbb hazai szövetekből, télikabátot, felöltőt francia, angol és hazai szövetekből, 28 forintól szalon, Ferenc József, francia és osztrák öltönyt a legújabb kiegészítő vagy hímelt szövetekkel, Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is, 1 öltöny készpénz rendeléssel szabásunkat nagy mintagyűjteményeinkről vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydiófa-u. 3.

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól

Kezdve, mely áll: 2 székény, 2 ágy, 2 állás székény, 1 mosdó- és tükör márvánnyal 130 ft., 1 kredenz, 1 kihúzhatóasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdíval, 120 ft., 1 kanapé, 2 fotel, 2 fantázia szék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevonva 110 ft. Nagyobb és finomabb berendezés BUTOROK nagyon olcsó árakkal, sok, valamint egyes NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó butoralkatara Budapest, Váci-körút 9, I. em. Szeressen-utca sarok 365 képpel illusztrált legújabb albumunkat 50 fillérrelvagy beküldés ellenében megküldjük.

Szépségem titkai: nappal a Gyöngyvirág-tejet éjjel a Gyöngyvirág-crémét használom.

Kapható 1 és 2 koronáért Budapest Városi gyógyszerház Váci-utca.

Pénzt butorra, kocsiakra, varrógépekre, kerékpároknak, könyvekre és bármely tárgyra, melyeket nálam baktároznak 8 százalékos mell. Tauber és társa, VII., Baross-tér S. I. emelet. Telefon 97-66.

Lakások

rendbehozása alkalmából szükséges szőnyegek, függönyök, vas-, rézbutorok és ágyneműeket legolcsóbban szállít

Szöts Simon „Szőnyegtelepe“

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 15. sz.
 SZABOTT ÁRAK! TELEFON 87-23.

Kizárólagos eladása: NEUSCHLOSZ ÖDÖN és MARCEL cég által gyártott tömör keményfa-butoroknak.

Egész finom

ferribőltyűket, felöltőket, télikabátokat stb. készítenek a legújabb hazai és külföldi gyapjuszövetekből mérték szerint 40 és 50 koronáért. Pontos kiszolgálás, kitűnő szabás, saját műhely.

Mechlovits és Fái

ur szabók, törv. bejegyzett cég
 Budapest, V., Váci-körút 76.
 Telefon 37-46. sz.

Mechlovits és Fái-féle!

Magy. kir. szabadalmazott mindkét felén hordható felöltők egyedül készíthők. Esőköpeny és divatfelöltő egyben.

APRÓ

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jelölés alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított négy hét alatt címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Apróhirdetéseket

központi irodánkban s eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

I. kerület.

Vár Polatschek Lajos dohányárúdjája, Stark Ferenc könyv- és zeneműkereskedése, I. ker., Krisztina-tér 7. Döbrentel-tér 5., özv. Hosszai Józsefné tudósító és hirdetési iroda.

II. kerület.

Fő-utca 2. sz., Toldi Lajos könyvkereskedése.

IV. kerület.

Kálvin-tér 2., Engelmann M. gyorssajtónyomdája, Papnövelde-utca 3. Stark Nándor könyvkereskedése. Várház-körút 14., Györi Vilmos dohánytözsége, Keeskoméi-utca 14., Szántó Mór dohánytözsége. Bagyetem-tér 5., özv. Schneider Imréné dohánytözsége. Ferenciek-téro 9., Szénásy Béla papirkereskedése. Párisi-utca 7., Tusák Józsefné dohánytözsége. Pótfő-tér 3. Nemcsik A. J. újságárúdjája. Várház-körút 6., Jörg Lujza dohánytözsége.

V. kerület.

Erzsébet-tér 18., Klein Armin dohánytözsége. Lipót-körút 26., Grosz Etel dohánytözsége. Lipót-körút 8., Schödi Gyula dohánytözsége és postagyűjtőhely. Dorottya-utca 13., Weil Vilmos dohánytözsége, Szabadság-tér, Tözsdepalota. Fürdő-utca 5., dohánytözsége. Nádor-utca 26., dohánytözsége. Marokloi-utca 2. sz., Földes Arminé.

VI. kerület.

Teréz-körút 54., Breuer növény dohánytözsége. Andrássy-ut 48., Rohonczy Ilona dohánytözsége. Andrássy-ut 38., Berkovits Nándor dohánytözsége. Szerecsen-utca 1., Spielmann Mária dohánytözsége. Teréz-körút 2. sz., Zala Mór zeneműkereskedése. Andrássy-ut 4., Zíper és Könyv zeneműkereskedése. Andrássy-ut 50., özv. Reisz J.-né dohánytözsége. Váci-körút 65. sz., özv. Bleuer Arminé. Andrássy-ut 26., özv. Steiner Ignác dohánytözsége. Teréz-körút 30., Práger Cecília dohánytözsége. Szondy-utca 17. sz., Weitz Jenny dohánytözsége.

VII. kerület.

Aréna-ut 44., Gang Adolf papirkereskedése. Baross-tér 20., özv. Grünhut Mór dohánytözsége. Rákóczi-ut 59., Jambrikovits dohánytözsége. Király-utca 1. sz., Öregy-ház, Popper Izidor dohánytözsége. Király-utca 69., özv. Schlesinger Vilmos dohánytözsége. Erzsébet-körút 2., özv. Kális Lajos dohánytözsége. Erzsébet-körút 51., özv. Zwilling Mór dohánytözsége. Erzsébet-körút 7., Weisz Jenő dohánytözsége. Erzsébet-körút 54., Braun Janka dohánytözsége. Damjanich-utca 39., Wellisch Miksa papirkereskedése.

VIII. kerület.

Muzeum-körút 18., Kernberg Rozália dohánytözsége. Kun-utca és Teleki-tér sarok, Medák H. Mária fűszerkereskedő. Ullői-ut 46. Karschmaroff J. dohánytözsége. Muzeum-körút 2., özv. Nagel Ottó könyvkereskedése. József-körút 50., Reisz Henriette dohánytözsége. Rákóczi-ut 1., Soproni V. dohánytözsége. Práter-utca 19. Szalma Aranka dohánytözsége. Baross-utca 81. szám, Schulez Adolf dohánytözsége. József-körút 83. sz., Gangli Anna dohánytözsége. Rákóczi-ut 57. sz., Kirschbaum Edén dohánytözsége.

IX. kerület.

Déli-ut 83., Richter Lipót papirkereskedő.

X. kerület.

Kőbánya, Liget-tér 2. szám, Novotny Irma.

Ujpest.

Árpád-utca 10., özv. Deuch Teréz hírlapárúdjája. István-utca 10. sz., Márton Kálmán dohánytözsége. Árpád-utca 25., Radnai Mór. Valamint minden hirdetési iroda.

Házasság

Házasság
Fess, intelligens, háziasan nevelt nővéremet férjhez adhatom adni izr. hivatalnok, vagy jó állású iparoshoz. Hozomány is van. Komoly levelek „Női szabónő” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéremek. 1002

Házasságokat

ingyen követt. „Házasságok” lapok Ujságja. Budapest, Lillom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 10059

Allást Keresők

A t.c. gazdálkodás
és iparvállalkozók figyelmébe ajánlom 1884 óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodát. Gazdatisztok, gépészek, kovácsok, molnokok, szesz-főzők, kertészek, kecskészek és felelősséggel, főnököknek díjmentesen elhelyeztetnek. Krakauer Armin, VI., Nagy-mező-utca 25. szám. Telefon 94-76. 10.003

Betöltendő állások

Uj állások
Ingyen küldi az összes betöltendő állásokról mutatványszámát az Országos Pályázati Közlöny. Budapest, Nap-utca 13. szám.

Állást és mellékfoglalkozást keresők
Ingyen fivédmező keresetre lehetnek szert ügyvívőre engedélyezett sorsjegyek eladásával, amely által 10-30 koronáig naponta könnyen kereshetnek. Ajánlatok Budapest, Főpostafőek 237. 20092

Nagy gyárba

felvételt hivatalnok, 2 gyakornok, hivatalosolga, gépész, raktárnok. Felvételt olvas-hatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Hírlap-expeditióba

egy tanulósnak felvételt. Cim a kiadóhivatalban.

Női

állások: gondnoknői, kucskárnői, pénztárosnői, hávozatónői, gazdasági, elárusító női, fűrdőszemélyzetek összes betöltendő állások olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Oktatás

English
lady has Evening honis free. Kossuth Lajos-utca 14., III. 13. 25500

Cimbalom-tanítónő

tanít kitiú módszer szerint kottából, vagy cigányosan természetesen, egy saját lakásban mint hazon kívül. Három hónap alatt biztos eredmény. VII. Ovoda-utca 19 III. em. 32. 608

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás. Magyar-német fogalmazás. Kereskedelmi akadémián rendszeres tanórák által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyamai. Alapította Markovics Iván 1863. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola, ezeltől Gyár-utca 4., (most kizárólag Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! A szakiskola irógépekről s más utánzótt nevű tanfolyamokról független.) Telefon 64-68. Nyitva szept. 1-től július 1-ig.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíró-iskolája a „STENOGRÁFIA” országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. Kereskedelmi szak-tantárgyak. VII., Kazinczy-utca 8. I. em. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-rendszerű iskolával.) 10021

Vizsgázók!

polgári, gimnáziumi magánvizsgára előkészít (bőlyöket is) „Keres” Almásy-tér 16. 21000

Gyorsírók,

(Gabelsberger-) GEREBEN gyorsíró iskolája, kiképzés után állástgarantál. Németül tudóknak tandíjkezelmény. Irógépképzés növendékeinknek díjmentes. Kristóf-tér 2. 126

Butor

Uj rendszerű BUTORHITEL.

Butorok csak a legjobb kivitelben kaphatók készpénzért v. banknál törlesztendő részletekkel. BALÁZS és TÁRSA butorraktárban Budapest VI., Révay-utca 3. szám. Váci-körút mellett. A vásárolt butorok értékét egy bank fizeti nekünk ki, a vevő tehát a butorok maradványa, miáltal a butor mindenkinél készpénz-ban számíthatjuk. A bankkölcsönt sem részlegesen sem egyéb költség nem terheli.

Mutatványszámokat

küld a Fidibusz kiadóhivatala Rökk-Szilárd-utca 9. szám

Holnap, pénteken jelenik meg és kora délelőtt minden dohánytözségben kapható a

FIDIBUSZ

EGY SZÁM ÁRA:

krajcár 5 krajcár

Előfizetés: Negyed-évre 1 kor. 50 fillér. Egy hónapra 50 fill.

TELEFON 65 - 92.

Háló és ebédlő

garnitúrák, eszillók, réz-ágyak, szőnyegdínyvők, irodai berendezések, pénzszekrények, olcsón eladok. Beraktározási Vállalat Budapest, Gerbecei-utca 2. Bojt-szám 11.

Üzlet

Biztos egzisztencia, Hevesmezei nagyközségben, más vállalat miatt eladó egy 18 éve fennálló korcsma- és fűszerüzlet (trafik és helyg-eladási engedéllyel), a ház-zal együtt, a melyben a korcsma- és a fűszerüzlet-helyiségen kívül szép ural-kás van, több melléképület, pince, jégverem és szép nagy kert. Bővebb felvilágosítás a lap kiadóhivatalában.

Lakás

Lakótársnő
kerestotik fiatal leány mellé teljes ellátással és zongora-használattal, esetleg teljes ellátással vagy a nélkül. Király-utca 28. III. 54.

Butorok

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá urizoba, irodaberendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, bergarnitúrák eladása és vétele

WECHSLER KÁROLYNÉ

VII., KIRÁLY-UTCA 23., I. e. (Kazinczy-utca sarok.)

Pénz

Pénzkölcsönt

2 nap alatt folyósítottok. Vidékre is bérkinek, valamint kezes nélkül háza, földre, nyugdíjra. Singer 0-utca 89. Budapest. Válaszbélyeg. 176

Személyhitel

magánpénzt, kezes nélkül is, 24 óra alatt megszerkesz 1-2 -3 havi lejáratú. Bankkölcsönt 3 nap alatt, havi vagy negyedévi törlesztéssel, rész-vénytársaságtól, nem szövetkezetektől. Márton, Rottenbiller-utca 12., I. 14. szám. Telefonosszám 84-66. Betáblázásokat háza, földre, telekre, II., III. helyre is két nap alatt elintézek olcsó kamatra. 10.005

Gyors pénzkölcsönt

azonnal, törlesztésre két nap alatt kapható. Rákos, Thököly-utca 20. Telefon 57-03. 20201

Pénzkölcsönt

rövid lejáratra. Törlesztéses és jelzálogkölcsönt, II. és III. helyre is, valamint tisztviselőknél fizetési előlegeket ugy helyben, mint a vidéken, saját információra aznap folyósítottok. Bank- és váltóbizományi ház, Farkas; VII., Wesselyni-utca 17. Válaszbélyeg. Telefon. 25702

Különféle

Hímiooltás

egész nap dr. Tolnaynál. Kálvin-tér 5. Két korona.

Óra és ékszer

javítását olcsón és jól elvállal az Amerikai Óras. Minden órajavítás 80 kr., 3 évi jótállással. Mindennemű fonográf-, grammofon-javítás olcsón. Longis Watch Parlophon Co. VIII., József-körút 11. Budapest. 22001

Villát,

vagy családi hálózat koresek megvétele az Andrássy-ut végén vagy környékén. Részletes leírással s a legolcsóbb ár megjelölésével ellátott ajánlatok a lap kiadóhivatalba kéremek „Magázó” jelleg alatt. 99

BUTOR

teljes lakberendezéseket, készpénzért és banknál törlesztendő havi részletekre legolcsóbban szállít: BARTOK FARKAS butoragykereskedő

BUDAPEST, VII.,

KIRÁLY-UTCA 13. SZ.

GIROSDU-PALOTA, II. ÉS III. UDV.

HITELSZÁLLY

fizetési feltételei:

300 koronáig havi 10 kor.

500 " " 15 kor.

600 " " 20 kor.

1000 " " 40 kor.

Előleg 5%. Szabott árak, ugyanazok mint készpénzfizetésnél. Szállítás vidékre is. Felvilágosítás díjmentesen. Album 1 korona.

Női óvszer.

Női orvosok által kipróbálva, nagyon megbízható és soha nem mondja fel a szorgálatot

Melussa-Ovale.

Minta oktatással együtt K. 2.40. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. széküldési irodája által E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

35 korona

egy divatos férföltöny vagy felöltő mérték után remek szabásban, finom gyapjuszövetekből.

FRIED ÁRMIN

szabómesternél Budapest, Váci-körút 39/H. Vidékre minták bérmentve. Három öltöny rendelésnél éves vasuti jeggyel ellátott szabásom költségesen odautazik.

Urak!

Fel a szemekkel!

A világon egyedülálló magánkezelés, a férfierez azonnali helyreállítására a Cr. Lückesch Floricithin-tabletták által. Jótállás 3-szoros. Minta és oktatási fizetke 4.40 fillér. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. széküldési irodája által E. Than, Wien, III., Postfach 5. 01000

Hajhullás és

Tanno-chinin hajszesz

Nemcsak megakadályozza a haj kiülését, de jelentékenyen előmozdítja a haj növeését is. Egy üveg ára 1 kor. 20 fillér, 2 és 4 korona. Főraktár: MAJTHÉNYI BÉLA droguistánál Budapest, IX., Várház-körút 15. 1892-6v óta bejegyzett cég.

EXOTIKUS

értékpapirokat

vidéki tatarékpénztári részvényeket az árfolyamában nem jegyzeteket, vesznek

Kormos Gyula és Társa

bank- és váltó-üzlet

V., Széchenyi-utca 5.

Telefon 30-51. 1892-6v óta bejegyzett cég.

A FIDIBUSZ

1905-1906. évi teljes év folyamán megjelent díszkötésben. 300-nál több rajz-4 teljes regény, témérdek humoros elbeszélés, vers, jóízű tréfás apróság stb.

Ára 5 korona.

Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadóhivatalában Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9. sz. továbbá minden könyv- és papirkereskedésben, valamint az összes hírlapárústólaknly Budapestben mint vidéken. — Kávéházak, kaszinók, társas- és olvasókörök 15 százalék engedményben részesülnek.

30 korona

finom szövetből divatos férföltöny vagy felöltő mérték után remek szabásban és finom kivitelben „Hajzi Versenyszabóság” Budapest, VII., Thököly- (Böszörményi)-ut 3. szám I. em. — Vidékre minták bérmentve.

A legdurvább kéz

is bárosnyimává lesz a Majthényi-féle Lanolin-crème

használat után. Egy tubus ára 50 fill. Egy tégely ára 1 kor.

Főraktár: MAJTHÉNYI BÉLA droguistánál Budapest, IX., Várház-körút 15.

Ingyen!

GUMMI

és különféle óvszer-árjegyekün ket titoktartás mellett ingyen bérmentve küldjük.

NAKIRA

örv. védett férfi gumi különlegesség, tucatja 12.- kor., 3 tucattól 20 százalék engedmény.

UTERUS SPRAY

Igajabb hygienikus női szer 14 kor.

GUMMI (2, 4, 6, 8, 10, 12 Korona)

Halhólyag : tucatja. : Mintagyűjtemény 12 db. 4 K Pesár. ocl. darabja 3-8K-ig

Irrigátorok 3 koronától feljebb.

Bidee vasállvánnyal 8 kor.

Magyar Orvosi

:: Műszertár ::

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. a Rökus-körház szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk. 10001

EXOTIKUS

értékpapirokat

vidéki tatarékpénztári részvényeket az árfolyamában nem jegyzeteket, vesznek

Kormos Gyula és Társa

bank- és váltó-üzlet

V., Széchenyi-utca 5.

Telefon 30-51. 1892-6v óta bejegyzett cég.

Szépségem titkai:

Kapható 1 és 2 koronáért Budapest Városi gyógyszerár Váci-utca.